Dogfen ir Cyhoedd

Mr Dylan Williams
Prif Weithredwr – Chief Executive

CYNGOR SIR YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
Swyddfeydd y Cyngor - Council Offices
LLANGEFNI
Ynys Môn - Anglesey
LL77 7TW

Ffôn / tel (01248) 752500
Ffacs / fax (01248) 750839

RHYBUDD O GYFARFOD	NOTICE OF MEETING
PWYLLGOR GWAITH	**THE EXECUTIVE**
DYDD MAWRTH 16 MEHEFIN 2026 10.00 o'r gloch	**TUESDAY 16 JUNE 2026 10.00 am**
YSTAFELL BWYLLGOR, SWYDDFEYDD Y CYNGOR, LLANGEFNI AC YN RHITHIOL DRWY ZOOM	**COMMITTEE ROOM, COUNCIL OFFICES, LLANGEFNI AND VIRTUALLY VIA ZOOM**

Swyddog Pwyllgor	**Ann Holmes 01248 752518**	Committee Officer

AELODAU/MEMBERS

Plaid Cymru/The Party of Wales

Neville Evans, Carwyn E Jones, Dyfed Wyn Jones, Gary Pritchard, Alun Roberts, Nicola Roberts, Robin Wyn Williams

Y Grŵp Annibynnol/The Independent Group

Dafydd Roberts, Ieuan Williams

COPI ER GWYBODAETH / COPY FOR INFORMATION

I Aelodau'r Cyngor Sir / To the Members of the County Council

Bydd aelod sydd ddim ar y Pwyllgor Gwaith yn cael gwahoddiad i'r cyfarfod i siarad (ond nid i bleidleisio) os ydy o/hi wedi gofyn am gael rhoddi eitem ar y rhaglen dan Reolau Gweithdrefn y Pwyllgor Gwaith. Efallai bydd y Pwyllgor Gwaith yn ystyried ceisiadau gan aelodau sydd ddim ar y Pwyllgor Gwaith i siarad ar faterion eraill.

A non-Executive member will be invited to the meeting and may speak (but not vote) during the meeting, if he/she has requested the item to be placed on the agenda under the Executive Procedure Rules. Requests by non-Executive members to speak on other matters may be considered at the discretion of The Executive.

Nodwch os gwelwch yn dda fod cyfarfodydd y Pwyllgor yn cael eu ffrydio ar gyfer eu darlledu'n fyw a'u darlledu ar wefan y Cyngor. Mae'r Awdurdod yn Rheolydd Data dan y Ddeddf Diogelu Data a bydd data a gesglir yn ystod y ffrydio byw hwn yn cael ei gadw'n unol â pholisi cytunedig yr Awdurdod

R H A G L E N

1 **YMDDIHEURIADAU**

2 **DATGANIAD O DDIDDORDEB**

Derbyn datganiad o ddiddordeb gan unrhyw Aelod neu Swyddog mewn perthynas ag unrhyw eitem o fusnes.

3 **MATERION BRYS ARDYSTIWYD GAN Y PRIF WEITHREDWR NEU EI SWYDDOG APWYNTIEDIG**

Dim materion brys ar adeg anfon y rhaglen hon.

4 **COFNODION** (Tudalennau 1 - 6)

Cyflwyno i'w cadarnhau, gofnodion drafft y cyfarfod o'r Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 24 Mawrth 2026.

5 **BLAEN RAGLEN Y PWYLLGOR GWAITH** (Tudalennau 7 - 14)

Cyflwyno adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd.

6 **MONITRO'R CERDYN SGORIO – CHWARTER 4, 2025/26** (Tudalennau 15 - 34)

Cyflwyno adroddiad y Pennaeth Digidol, Perfformiad a Moderneiddio.

7 **DOGFEN GYFLAWNI FLYNYDDOL 2026/27** (Tudalennau 35 - 52)

Cyflwyno adroddiad y Pennaeth Digidol, Perfformiad a Moderneiddio.

8 **MONITRO'R GYLLIDEB REFENIW - ALLDRO 2025/26** (Tudalennau 53 - 78)

Cyflwyno adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151.

Y PWYLLGOR GWAITH

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd yn yr Ystafell Bwyllgor ac ar-lein drwy Zoom ar 24 Mawrth 2026

YN BRESENNOL:	Y Cynghorydd Gary Pritchard (Arweinydd) (Cadeirydd) Y Cynghorwyr Neville Evans, Carwyn Jones, Alun Roberts, Dafydd Roberts, Nicola Roberts, Ieuan Williams, Robin Williams.
WRTH LAW:	Prif Weithredwr Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol Pennaeth y Gwasanaethau Tai Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd Pennaeth Digidol, Perfformiad a Moderneiddio Rheolwr Perfformiad a Phrosiectau Strategol (GP) (ar gyfer eitem 6) Rheolwr Gwasanaethau Cyfrifeg (BHO) Swyddog Pwyllgor (ATH) Cynorthwyydd Cymorth Democrataidd (Gweddarlledu) (CH)
YMDDIHEURIADAU:	Y Cynghorydd Dyfed Wyn Jones, Mr Rhys H. Hughes (Dirprwy Brif Weithredwr), Mr Marc Jones (Cyfarwyddwr Swyddogaeth – Adnoddau/ Swyddog Adran 151)
HEFYD YN BRESENNOL:	Y Cynghorwyr Jeff Evans (Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol), Kenneth Hughes, Derek Owen, Dylan Rees (Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio), Keith Roberts, Angharad Hughes (Rheolwr Sgriwtini a Gwasanaethau Pwyllgor). Elin Allsopp (Swyddog Sgriwtini)

---

1. YMDDIHEURIADAU

Nodwyd yr ymddiheuriadau am absenoldeb.

2. DATGAN BUDDIANT

Gwnaed datganiadau o fuddiant o dan eitem 7 isod.

3. MATERION BRYS A ARDYSTIWYD GAN Y PRIF WEITHREDWR NEU EI SWYDDOG PENODEDIG

Dim i'w adrodd.

DRAFT

4. COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 24 Chwefror 2026 i'w cadarnhau.

Penderfynwyd cadarnhau cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 24 Chwefror 2026 fel rhai cywir.

5. BLAENRAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd a oedd yn cynnwys Blaenraglen Waith y Pwyllgor Gwaith ar gyfer y cyfnod rhwng Ebrill a Thachwedd, 2026 i'w gadarnhau.

Rhoddodd y Pennaeth Democratiaeth y wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor Gwaith am y newidiadau canlynol i'r Blaenraglen Waith –

- Mae Dogfen Gyflawni Flynyddol 2026/27 wedi'i threfnu fel eitem newydd ar gyfer cyfarfod mis Mai 2026
- Mae'r Adroddiad Hunanasesiad a Pherfformiad (Llesiant) Blynyddol drafft 2025/26 yn eitem newydd ar gyfer cyfarfod Medi 2026.
- Mae'r Adroddiad Hunanasesiad a Pherfformiad (Llesiant) Blynyddol terfynol 2025/26 yn eitem newydd ar gyfer cyfarfod Tachwedd 2026
- Mae cyfarfod Ebrill 2026 o'r Pwyllgor Gwaith wedi'i ganslo gan ei fod o fewn y cyfnod cyn-etholiadol.

Penderfynwyd cadarnhau Blaen Raglen Waith y Pwyllgor Gwaith wedi'i diweddaru am y cyfnod Ebrill i Dachwedd 2026 gyda'r newidiadau a nodwyd yn y cyfarfod.

6. MONITRO'R CERDYN SGORIO – CHWARTER 3 2025/26

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Digidol, Perfformiad a Moderneiddio a oedd yn cynnwys y Cerdyn Sgorio Corfforaethol ar gyfer Chwarter 3 2025/26 i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith. Mae'r adroddiad yn cyflwyno perfformiad y Cyngor yn erbyn amcanion allweddol Cynllun y Cyngor 2023-28 ar ddiwedd y trydydd chwarter.

Cyflwynodd y Cynghorydd Robin Williams, Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid, Busnes Corfforaethol a Phrofiad Cwsmeriaid yr adroddiad a ddangosodd fod 86% o'r dangosyddion oedd â thargedau a gafodd eu monitro yn ystod y chwarter wedi perfformio'n dda ac wedi cael sgôr Gwyrdd neu Felyn. Ar hyn o bryd mae wyth dangosydd yn Goch neu Ambr. Mae'r rhain yn ymwneud â'r meysydd canlynol –

- Gofal Cymdeithasol a Llesiant - mae ail-atgyfeirio plant o fewn 12 mis yn uwch na'r targed oherwydd amgylchiadau nad oes modd eu rhagweld yn hytrach na methiannau proses
- Tai – mae'r amseroedd ailosod ar gyfer eiddo gwag yn parhau i fod yn uwch na'r targed, er bod perfformiad yn gwella. Mae cyflwyno Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl wedi cael ei ohirio oherwydd oedi o ran cymeradwyo, prinder contractwyr ac ôl-groniad.
- Economi – mae nifer y contractau angori yn parhau i fod yn is na'r targed oherwydd gostyngiad yn y galw a mwy o gystadleuaeth gan farinas. Mae oedi o ran arolygiadau hylendid bwyd (busnesau risg uchel) wedi'u hachosi gan flaenoriaethu'r cynllun trwyddedu gweithdrefnau arbennig newydd.
- Newid Hinsawdd – mae cyfraddau ailgylchu domestig yn is na'r targed, gyda thywydd sychach yn cyfrannu at ostyngiad o ran casglu gwastraff gwyrdd
- Iechyd y Cyngor Cyfan – y Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth (FOI) yn parhau i fod yn is na'r targed o 90%, er bod disgwyl gwelliannau yn sgil cyflwyno system CRM newydd.

DRAFT

Tynnodd y Cynghorydd Robin Williams sylw hefyd at enghreifftiau o berfformiad cryf yn ystod y chwarter, fel yr amlinellir yn adran 2.3 o'r adroddiad. Mae'r rhain yn cynnwys mwy o ddefnydd o Daliadau Uniongyrchol, cyfranogiad uchel yng ngweithgareddau Môn Actif, penderfynu ar 96% o'r ceisiadau cynllunio ar amser, dangosyddion cyflwr ffyrdd yn perfformio'n dda, 100% o blant yn yr Uned Gymraeg yn bodloni'r disgwyliadau trochi a dargedwyd, a gostyngiad mewn ôl-ddyledion rhent.

Rhoddodd y Cynghorydd Jeff Evans, Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol adroddiad ar gyfarfod y pwyllgor ar 18 Mawrth 2026, lle ystyriwyd adroddiad cerdyn sgorio Ch3. Nododd y pwyllgor y perfformiad cryf dros y cyfnod, gydag 86% o Ddangosyddion Perfformiad yn perfformio'n dda yn erbyn eu targedau. Canolbwyntiodd yr Aelodau yn benodol ar y meysydd tanberfformiad a bu iddynt geisio sicrwydd bod y rhain yn cael eu rheoli'n ofalus a bod disgwyl iddynt wella. Ar ôl derbyn sicrwydd ynghylch nifer o bwyntiau, penderfynodd y pwyllgor argymell yr adroddiad a'r mesurau lliniaru a amlinellir ynddo, i'r Pwyllgor Gwaith.

Cydnabu aelodau'r Pwyllgor Gwaith y perfformiad cryf cyson yn y trydydd chwarter a nododd y meysydd perfformiad rhagorol, gan ddiolch i'r staff am eu gwaith a'u hymrwymiad parhaus. Nodwyd hefyd fod adroddiad y cerdyn sgorio yn darparu ciplun a gymerwyd cyn gosod cyllideb 2026/27, lle dyrannwyd buddsoddiad wedi'i dargedu i feysydd sy'n tanberfformio e.e. cyllid ychwanegol ar gyfer arolygiadau diogelwch bwyd i gryfhau capasiti a mynd i'r afael â'r ôl-groniad. Roedd yr aelodau hefyd yn cydnabod bod gwella perfformiad mewn rhai meysydd yn parhau i fod yn heriol. Mae cynyddu cyfran y gwastraff domestig sy'n cael ei ailgylchu, ei ailddefnyddio neu ei gompostio yn parhau i fod yn anodd, gyda chyfraddau yn parhau i fod o dan y targed. Bydd sicrhau cynnydd yn gofyn am ymdrech barhaus i ddylanwadu ar ymddygiad preswylwyr. Bydd y Cyngor yn parhau i ymgysylltu ag awdurdodau eraill sydd wedi cyrraedd targed ailgylchu Llywodraeth Cymru, a bydd adborth o'r ymgynghoriad cyhoeddus ar ailgylchu a chasglu gwastraff hefyd yn llywio'r camau nesaf.

Penderfynwyd derbyn adroddiad monitro'r cerdyn sgorio ar gyfer Chwarter 3 2025/26 a nodi'r meysydd y mae'r Tîm Arweinyddiaeth a'r gwasanaeth perthnasol yn eu harchwilio er mwyn eu rheoli a sicrhau gwelliannau pellach yn y dyfodol. Roedd y meysydd hyn yn ymwneud â Gofal Cymdeithasol a Llesiant (ail-gyfeirio plant o fewn 12 mis); Tai (ail-osod eiddo gwag a gwireddu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl), yr Economi (nifer y contractau angori blynyddol ac archwilio busnesau risg uchel i sicrhau eu bod yn cydymffurfio â deddfwriaeth hylendid bwyd), Newid Hinsawdd (ailgylchu gwastraff o'r cartref) ac Iechyd Cyngor Cyfan (ymateb i geisiadau Rhyddid Gwybodaeth yn unol â'r amserlen).

7. FFRAMWAITH AR GYFER RHYDDHAD TRETHI BUSNES DEWISOL – ELUSENNAU A SEFYDLIADAU DIELW

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 a oedd yn gofyn am gymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith i ymestyn y Polisi Rhyddhad Trethi Busnes Dewisol ar gyfer elusennau a sefydliadau dielw am flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2027 i'w ystyried

Ar y pwynt hwn, bu i'r Cynghorwyr Neville Evans, Gary Pritchard ac Ieuan Williams ddatgan buddiant personol yn unig fel aelodau/ymddiriedolwyr elusennau a/neu sefydliadau dielw.

Cyflwynodd y Cynghorydd Robin Williams, Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid, Busnes Corfforaethol a Phrofiad Cwsmeriaid yr adroddiad gan nodi y bydd ailbrisio ardrethi annomestig yn dod i rym o 1 Ebrill 2026 ochr yn ochr â newidiadau i gynlluniau rhyddhad eraill a threfniadau trosiannol. Yng ngoleuni hyn, ystyriwyd y byddai cyflwyno newid

ychwanegol i'r polisi rhyddhad trethi ar hyn o bryd yn amhriodol ac y gallai effeithio ymhellach ar sefydliadau a allai gael eu heffeithio gan y newidiadau arfaethedig.

Mae'r polisi presennol yn darparu swm sylweddol o gymorth ariannol i nifer fawr o elusennau a sefydliadau dielw ac mae'n parhau i fod yn fforddiadwy, er y bydd newidiadau i brisiadau eiddo a lefel y lluosydd yn newid y gost gyffredinol o ddarparu'r rhyddhad. Drwy ohirio gweithredu'r polisi newydd, bydd hefyd yn galluogi'r Cyngor i bennu cost y polisi yn 2026/27, a all ddylanwadu ar y polisi o fis Ebrill 2027 ymlaen. Cynigir hefyd fod y Cyngor yn ymgynghori â sefydliadau sy'n derbyn rhyddhad ar hyn o bryd drwy'r polisi i helpu i bennu'r polisi o 2027 ymlaen.

Penderfynwyd –

- **Cymeradwyo ymestyn y polisi cyfredol am gyfnod o flwyddyn, hyd at 31 Mawrth 2027.**
- **Bod y Cyngor yn ymgynghori gyda'r sefydliadau hynny sy'n derbyn rhyddhad drwy'r polisi ar hyn o bryd i benderfynu ar y polisi o fis Ebrill 2027 ymlaen.**

8. CYNLLUN BUSNES Y CYFRIF REFENIW TAI 2026-2056

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Tai a oedd yn cynnwys Cynllun Busnes Refeniw Tai (CRT) ar gyfer 2026 i 2056 i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith.

Cyflwynodd y Cynghorydd Carwyn Jones, Aelod Portffolio Tai a Diogelwch Cymunedol yr adroddiad gan nodi bod Cynllun Busnes y CRT yn nodi strategaeth 30 mlynedd y Cyngor ar gyfer rheoli, cynnal a buddsoddi yn ei stoc dai gan sicrhau cynaliadwyedd ariannol hirdymor. Mae'r cynllun yn ofyniad statudol i sicrhau Lwfans Atgyweiriadau Mawr Llywodraeth Cymru o oddeutu £2.7m ar gyfer 2026/27. Mae'n amlinellu sut y bydd y Cyngor yn bodloni Safonau Ansawdd Tai Cymru 2023, yn bwrw ymlaen â datgarboneiddio ac yn darparu cartrefi fforddiadwy newydd i fodloni'r galw lleol cynyddol am dai, gyda dros 950 o bobl ar y rhestr dai ar hyn o bryd. Mae'r cynllun yn cynnwys rhaglen gyfalaf gwerth £16m ar gyfer 2026/27 sy'n cynnwys gwaith SATC, diogelwch tân, addasiadau, uwchraddio cynlluniau effeithlonrwydd ynni, a £4m ar gyfer gosod paneli solar a batris. Mae hefyd yn darparu £15.5m ar gyfer datblygiadau newydd gan gynnwys cyfleuster Gofal Ychwanegol ym Mhorthaethwy, tai cyngor newydd a phrynu tai cyngor yn ôl.

Tynnodd y Cynghorydd Carwyn Jones sylw at y ffaith bod y cynllun yn seiliedig ar nifer o ragdybiaethau, gan gynnwys cynnydd o 4.3% mewn rhent, chwyddiant o 2%, a chyfradd ddatblygu o 45 o gartrefi newydd y flwyddyn yn ystod cyfnod y cynllun, gyda chefnogaeth grantiau a benthyca. Yn gyffredinol, mae'r cynllun yn cadarnhau bod y CRT yn parhau i fod yn hyfyw, gan alluogi'r Cyngor i ymateb yn effeithiol i newid mewn poblogaeth, heriau hinsawdd a'r galw cynyddol am gartrefi addas. Mae'n ailddatgan ymrwymiad y Cyngor i ddarparu cartrefi fforddiadwy o ansawdd uchel ledled yr ynys ac i gefnogi cymunedau gwydn a ffyniannus dros y 30 mlynedd nesaf.

Rhoddodd y Cynghorydd Jeff Evans, Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol adroddiad ar gyfarfod y pwyllgor ar 18 Mawrth 2026, lle ystyriwyd Cynllun Busnes y CRT 2026-2056. Wrth adolygu'r cynllun, ceisiodd yr aelodau sicrwydd ynghylch fforddiadwyedd rhenti, cymorth ac ymgysylltu â thenantiaid, y math o unedau tai sy'n cael eu datblygu a'r rhestr aros am dai. Nododd yr Aelodau hefyd fod y cynllun yn uchelgeisiol, gyda £16m o wariant cyfalaf wedi'i gynllunio yn 2026/27, ac y bydd bodloni gofynion y cynllun a safonau Llywodraeth Cymru wrth gadw rhenti yn fforddiadwy yn heriol. Yn dilyn trafodaeth, ac ar ôl ystyried yr ymatebion a roddwyd gan swyddogion a'r Aelod Portffolio i'r materion a godwyd, penderfynodd y pwyllgor gefnogi Cynllun Busnes y CRT 2026-56 a'i argymell i'w gymeradwyo'r Pwyllgor Gwaith.

DRAFT

Nododd y Prif Weithredwr, er bod y Cynllun Busnes yn gynhwysfawr ac yn adlewyrchu llawer iawn o waith, nid yw'r incwm sy'n dod i'r system yn ddigon. Bydd parhau â rhaglen y Cyngor o ddatblygu tai newydd, cynnal eiddo presennol a datgarboneiddio'r stoc gyfan felly yn heriol. Bydd cynnal y tair blaenoriaeth allweddol yma ar yr un lefel ag yn y blynyddoedd blaenorol yn gofyn am newidiadau ar lefel genedlaethol, a bydd hyn yn fater strategol pwysig dros y blynyddoedd i ddod.

Cadarnhaodd Aelodau'r Pwyllgor Gwaith eu cefnogaeth i stoc dai y Cyngor a'u bodlonrwydd fod y stoc wedi'i gadw. Nododd yr Aelodau hefyd eu gobaith am amodau mwy cyfartal yn y dyfodol rhwng cynghorau sydd â'u stoc dai eu hunain a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig. Diolchwyd i'r Gwasanaeth Tai a'i dimau am eu gwaith.

Penderfynwyd cymeradwyo Cynllun Busnes y Cyfrif Refeniw Tai 2026-2056 i'w gyflwyno i Lywodraeth Cymru.

9. GWAHARDD Y WASG A'R CYHOEDD

Penderfynwyd o dan Adran 100 (A) (4) Deddf Llywodraeth Leol 1972, i wahardd y wasg a'r cyhoedd o'r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem ganlynol ar y sail y golygai ddatgelu gwybodaeth eithriedig fel y caiff ei diffinio ym mharagraffau 12, 13 a 15 o Atodlen 12A i'r Ddeddf honno ac yn y Prawf Budd y Cyhoedd a gyflwynwyd.

10. MEWNOLI'R GWASANAETH ADY A CHYNHWYSIANT AR YNYS MÔN

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc a oedd yn nodi cynigion ar gyfer Gwasanaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiant ar Ynys Môn i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith.

Cyflwynodd y Cynghorydd Dafydd Roberts, Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg yr adroddiad, gan nodi, yn dilyn hysbysiad o fwriad Cyngor Gwynedd i ddiddymu Partneriaeth ADY a Chynhwysiant Gwynedd a Môn ym mis Mehefin 2025, bod y Cyngor wedi cymryd cyfres o gamau – a amlinellir yn yr adroddiad – i sefydlu gwasanaeth ar wahân, effeithiol, effeithlon ac addas i'r diben ar gyfer Ynys Môn. Y nod yw diwallu anghenion plant a phobl ifanc Ynys Môn a sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei sefydlu'n brydlon fel y gall y Cyngor gyflawni ei ddyletswyddau statudol yn unol â Deddf ADY 2021. Bu cynnydd o ran cymhlethdod a phatrwm anghenion gydag adroddiadau yn dangos bod proffil dysgwyr sy'n derbyn cymorth ADY ar Ynys Môn wedi mynd yn fwy cymhleth dros y pum mlynedd diwethaf.

Comisiynwyd arbenigwr allanol i gynnal adolygiad o'r gwasanaeth ar y cyd presennol ac i ddatblygu model ar gyfer gwasanaeth penodol Ynys Môn, gan nodi'r camau allweddol sydd eu hangen i greu darpariaeth gynaliadwy. Mae'r adroddiad adolygu allanol wedi'i gynnwys yn Atodiad 1. Ystyriwyd chwe opsiwn gwahanol fel y nodir yn yr arfarniad opsiynau yn Atodiad 3. Trwy'r broses hon, argymhellir Opsiwn 4 fel y dull a ffefrir am sawl rheswm - mwy o bwyslais ar ymyrraeth gynnar ac ymarfer sy'n ystyriol o drawma; ymagwedd gwaith integredig, yn cryfhau elfennau presennol o gynhwysiant; yn gwneud defnydd mwy effeithiol o adnoddau; disgwylir iddo arwain at ganlyniadau gwell; yn darparu rheolaeth lawn o'r gwasanaeth gyda hyblygrwydd i gydweithio ac yn cynnig cyfle i fewnoli gwaith data tymor hir. Mae'r adroddiad hefyd yn amlinellu'r rhagamcanion cost sy'n gysylltiedig ag Opsiwn 4 ac yn esbonio sut y bydd y costau hyn yn cael eu bodloni.

Rhoddodd y Cynghorydd Dylan Rees, Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio adroddiad ar gyfarfod y pwyllgor ar 17 Mawrth, 2026 lle ystyriwyd y cynigion. Mae'r pwyllgor yn cydnabod bod hwn yn gyfle i greu gwasanaeth newydd a gwahanol, a bod y

DRAFT

fframwaith arfaethedig yn cynrychioli man cychwyn a fydd yn datblygu, addasu ac yn cael ei fireinio dros amser. Trafododd yr Aelodau y risgiau sy'n gysylltiedig ag ad-drefnu'r gwasanaeth a chydnabu ymrwymiad y Pwyllgor Gwaith i ddarparu buddsoddiad ychwanegol i fodloni'r gofynion. Pwysleisiodd y pwyllgor bwysigrwydd rhoi gwybod i rieni a cheisiodd sicrwydd y byddai neges gyfathrebu fer yn cael ei rhannu gyda nhw cyn i'r cyfnod cyn-etholiad ddechrau. Yn dilyn trafodaeth, penderfynodd y pwyllgor argymell y cynigion ar gyfer mewnoli'r gwasanaeth ar Ynys Môn.

Cydnabu'r Pwyllgor Gwaith bwysigrwydd datblygu gwasanaeth wedi'i deilwra i anghenion Ynys Môn gyda phwyslais ar empathi, integreiddio ac ymarfer sy'n ystyriol o drawma. Roedd yr Aelodau yn cydnabod bod y strwythur arfaethedig yn darparu sylfaen i adeiladu arno, ac awgrymwyd y dylid darparu adroddiadau cynnydd rheolaidd. Cytunwyd fel argymhelliad ychwanegol y dylid cyflwyno diweddariad i'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio ymhen chwe mis.

Dywedodd y Prif Weithredwr, gan y bydd y cyfnod cyn-etholiad yn dechrau ar 25 Mawrth ac o ystyried bod y cynigion hyn yn cynrychioli ystyriaethau cychwynnol a fframwaith cynnar gydag ymgynghoriad pellach eto i ddod, y byddai'n gynamserol ymgysylltu ymhellach â rhieni ar hyn o bryd. Bydd yn fwy priodol ymgysylltu unwaith y byddir yn gwybod yn glir ai dyma'r strwythur a fydd yn cael ei ddatblygu.

Penderfynwyd –

- **Cymeradwyo'r strwythur arfaethedig (Opsiwn 4 yn y Gwerthusiad Opsiynau – Atodiad 3) ym Môn er mwyn sicrhau parhad gwasanaeth i ddysgwyr gydag anghenion dysgu ychwanegol (mae'r cyfrifoldebau hyn yn cael eu nodi yn y Ddeddf ALNET 2018, y Côd Anghenion Dysgu Ychwanegol 2021 a Rheoliadau ADY 2021) a sefydlu gwasanaeth canolog newydd**
- **Rhoi pwerau dirprwyedig i'r Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc a'r Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 mewn ymgynghoriad â'r Deilydd Portffolio Addysg, Deilydd Portffolio Gwasanaethau Plant, Pobl Ifanc a Theuluoedd a'r Deilydd Portffolio Cyllid os bydd effaith ariannol, er mwyn gwneud newidiadau yn y strwythur mewn dull amserol yn dilyn yr ymgynghoriad (gall hyn gynnwys gweithio mewn partneriaeth gyda chorff/cyrff allanol er mwyn cyrraedd y ddarpariaeth angenrheidiol os bydd angen).**
- **Bod diweddariad ar gynnydd yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio ymhen chwe mis.**

Y Cynghorydd Gary Pritchard
Cadeirydd

DRAFT

F2. 2025/07

Cyngor Sir Ynys Môn

Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	16 Mehefin 2026
Pwnc:	Blaen Raglen Waith y Pwyllgor Gwaith
Aelod(au) portffolio:	Y Cynghorydd Gary Pritchard
Pennaeth gwasanaeth / cyfarwyddwr:	Lynn Ball, Cyfarwyddwr Swyddogaeth – Busnes y Cyngor / Swyddog Monitro
Awdur yr adroddiad:	Dyfan Sion, Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd
Aelodau lleol:	Amherthnasol

A – Argymhellion a rhesymau

Yn unol â'i Gyfansoddiad, mae'n ofynnol i'r Cyngor gyhoeddi blaen raglen waith a'i diweddaru'n rheolaidd. Cyhoeddir blaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith yn fisol er mwyn galluogi aelodau'r Cyngor a'r cyhoedd weld pa benderfyniadau allweddol y mae'r Pwyllgor yn debygol o'u gwneud dros y misoedd i ddod.

Gofynnir i'r Pwyllgor Gwaith:

- gadarnhau'r blaen raglen waith atodol ar gyfer y cyfnod **Gorffennaf 2026 – Chwefror 2027**
- adnabod unrhyw faterion ar gyfer cael mewnbwn penodol ac ymgynghoriad gyda phwyllgorau sgriwtini'r Cyngor
- nodi bod blaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith yn cael ei diweddaru'n fisol a'i chyflwyno fel eitem safonol yn fisol i'r Pwyllgor Gwaith.

B – Pa opsiynau eraill bu i chi ystyried a beth oedd y rhesymau am eu gwrthod ac/neu am ddewis yr opsiwn hwn?

\-

C – Pam fod hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Gofynnir am gymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith cyn cyhoeddi pob diweddariad er mwyn cryfhau atebolrwydd a threfniadau blaengynllunio.

Ch – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi

D – A yw'r penderfyniad hwn oddi fewn i'r gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Amherthnasol

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg
This document is available in English

Dd – Asesu’r effeithiau posibl (os yn berthnasol)

1. Sut mae’r penderfyniad yma’n effeithio ar ein hanghenion hirdymor fel ynys?

Amherthnasol

2. A yw hwn yn benderfyniad a ragwelir y bydd yn atal costau / dibyniaethau ar y Cyngor i’r dyfodol? Os felly, sut?

Amherthnasol

3. A ydym wedi cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn? Os felly, rhowch wybod gyda phwy.

Amherthnasol

4. A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae rhan wrth ddrafftio’r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rheini y byddai’r penderfyniad yn cael effaith uniongyrchol arnynt? Esboniwch sut.

Amherthnasol

5. Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai’r penderfyniad hwn yn ei gael ar y grwpiau a warchodir dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.

Amherthnasol

6. Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai’r penderfyniad yn ei gael ar y rhai sy’n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.

Amherthnasol

7. Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai’r penderfyniad hwn yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio’r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na’r Saesneg.

Amherthnasol

E – Gyda phwy yr ymgynghoroch a beth oedd eu sylwadau?

1. Prif Weithredwr / Tîm Arweinyddiaeth (gorfodol)	Mae blaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith yn cael ei thrafod yn fisol yng nghyfarfodydd y Tîm Arweinyddiaeth
2. Cyllid / Swyddog 151	Gweler uchod
3. Cyfreithiol / Swyddog Monitro (gorfodol)	Gweler uchod
4. Adnoddau Dynol	Amherthnasol
5. Eiddo	Amherthnasol
6. Technoleg Gwybodaeth	Amherthnasol

7. Caffael	Amherthnasol
8. Sgriwtini	Dan amgylchiadau arferol, cynhelir cyd-drafodaeth yn fisol ar raglenni gwaith y Pwyllgor Gwaith a’r ddau bwyllgor sgriwtini, er mwyn sicrhau aliniad rhyngddynt.
9. Aelodau lleol	Amherthnasol

F – Atodiadau

Blaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith: Gorffennaf 2026 – Chwefror 2027

Ff – Papurau cefndirol (cysylltwch ag awdur yr adroddiad am fwy o wybodaeth)

Cyngor Sir Ynys Môn

Blaen Raglen Waith y Pwyllgor Gwaith

Cyfnod: Gorffennaf 2026 - Chwefror 2027

Mae'r flaen raglen waith hon yn rhestru'r holl benderfyniadau y mae'r Pwyllgor Gwaith yn bwriadu eu gwneud a pha fusnes y bydd y pwyllgorau sgriwtini yn ei ystyried ynghyd â phryd y bydd y materion hynny'n cael eu trafod. Mae hefyd yn rhestru unrhyw argymhellion y mae'r Pwyllgor Gwaith yn bwriadu eu gwneud mewn perthynas â phenderfyniadau y mae'n rhaid eu gwneud gan y Cyngor llawn.

Mae modd i benderfyniadau gweithredol gael ei gwneud gan y Pwyllgor Gwaith llawn yn gweithredu fel corff cyfunol neu gan aelodau unigol o'r Pwyllgor Gwaith yn gweithredu trwy hawliau dirprwyiedig.

Mae'r flaen raglen waith yn cael ei hadolygu'n rheolaidd ac fe gyhoeddir diweddariad yn fisol. Nid yw'r ffaith nad yw penderfyniad wedi'i gynnwys yn y flaen raglen waith yn atal materion brys neu rai na ragwelwyd rhag cael eu hystyried.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg / This document is also available in English.

Diweddarwyd ddiwethaf ar 8 Mehefin 2026

Gorffennaf 2026

Dyddiad y cyfarfod neu ddyddiad cyhoeddi penderfyniad dirprwyiedig	Y mater i'w ystyried	Aelod Portffolio	Dyddiad i sgriwtini a / neu'r Cyngor llawn (os yn berthnasol)
Cyfarfod 21.07.26	Blaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith	Cyng Gary Pritchard	
	Monitro Cyllideb Gyfalaf – Chwarter 4, 2025/26	Cyng Robin Williams	Panel Sgriwtini Adnoddau 09.07.26
	Monitro Cyllideb y Cyfrif Refeniw Tai – Chwarter 4, 2025/26	Cyng Robin Williams Cyng Carwyn Jones	Panel Sgriwtini Adnoddau 09.07.26
	Cyfrifon terfynol drafft 2025/26 a defnydd o arian wrth gefn a balansau	Cyng Robin Williams	
	Cynllun Gweithredu mewn ymateb i'r Asesiad Panel Perfformiad	Cyng Robin Williams	
	Cyfraddau Ailgylchu	Cyng Ieuan Williams	Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio
	Cronfa Twf Lleol	Cyng Gary Pritchard	

Medi 2026

Dyddiad y cyfarfod neu ddyddiad cyhoeddi penderfyniad dirprwyiedig	Y mater i'w ystyried	Aelod Portffolio	Dyddiad i sgriwtini a / neu'r Cyngor llawn (os yn berthnasol)
Cyfarfod 22.09.26	Blaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith	Cyng Gary Pritchard	
	Cerdyn Sgôr Corfforaethol – Chwarter 1, 2026/27	Cyng Robin Williams	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol 16.09.26
	Monitro Cyllideb Refeniw – Chwarter 1, 2026/27	Cyng Robin Williams	Panel Sgriwtini Adnoddau 03.09.26
	Monitro Cyllideb Gyfalaf – Chwarter 1, 2026/27	Cyng Robin Williams	Panel Sgriwtini Adnoddau 03.09.26
	Monitro Cyllideb y Cyfrif Refeniw Tai – Chwarter 1, 2026/27	Cyng Robin Williams Cyng Carwyn Jones	Panel Sgriwtini Adnoddau 03.09.26
	Adroddiad Hunanasesiad a Pherfformiad (Llesiant) Blynyddol drafft 2025/26	Cyng Robin Williams	
	Ymgynghoriad Ardoll Ymelwyr	Cyng Alun Roberts	Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio 15.09.26 Cyngor llawn 24.09.26

Tudalen 12

Hydref 2026

Dyddiad y cyfarfod neu ddyddiad cyhoeddi penderfyniad dirprwyiedig	Y mater i'w ystyried	Aelod Portffolio	Dyddiad i sgriwtini a / neu'r Cyngor llawn (os yn berthnasol)
Cyfarfod 20.10.26	Blaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith	Cyng Gary Pritchard	

Tachwedd 2026

Dyddiad y cyfarfod neu ddyddiad cyhoeddi penderfyniad dirprwyiedig	Y mater i'w ystyried	Aelod Portffolio	Dyddiad i sgriwtini a / neu'r Cyngor llawn (os yn berthnasol)
Cyfarfod 17.11.26	Blaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith	Cyng Gary Pritchard	
	Adroddiad Hunanasesiad a Pherfformiad (Llesiant) Blynyddol 2025/26	Cyng Robin Williams	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol 11.11.26
	Cerdyn Sgôr Corfforaethol – Chwarter 2, 2026/27	Cyng Robin Williams	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol 11.11.26
	Monitro Cyllideb Refeniw – Chwarter 2, 2026/27	Cyng Robin Williams	Panel Sgriwtini Adnoddau 05.11.26
	Monitro Cyllideb Gyfalaf – Chwarter 2, 2026/27	Cyng Robin Williams	Panel Sgriwtini Adnoddau 05.11.26
	Monitro Cyllideb y Cyfrif Refeniw Tai – Chwarter 2, 2026/27	Cyng Robin Williams Cyng Carwyn Jones	Panel Sgriwtini Adnoddau 05.11.26

Rhagfyr 2026

Dyddiad y cyfarfod neu ddyddiad cyhoeddi penderfyniad dirprwyiedig	Y mater i'w ystyried	Aelod Portffolio	Dyddiad i sgriwtini a / neu'r Cyngor llawn (os yn berthnasol)
Cyfarfod 15.12.26	Blaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith	Cyng Gary Pritchard	

Ionawr 2027

Dyddiad y cyfarfod neu ddyddiad cyhoeddi penderfyniad dirprwyiedig	Y mater i'w ystyried	Aelod Portffolio	Dyddiad i sgriwtini a / neu'r Cyngor llawn (os yn berthnasol)
Cyfarfod 26.01.27	Blaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith	Cyng Gary Pritchard	
	Cynllun Datblygu Lleol – ymgynghoriad ar y strategaeth a ffefrir	Cyng Nicola Roberts	

Chwefror 2027

Dyddiad y cyfarfod neu ddyddiad cyhoeddi penderfyniad dirprwyiedig	Y mater i'w ystyried	Aelod Portffolio	Dyddiad i sgriwtini a / neu'r Cyngor llawn (os yn berthnasol)
Cyfarfod 23.02.27	Blaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith	Cyng Gary Pritchard	
	Monitro Cyllideb Refeniw – Chwarter 3, 2026/27	Cyng Robin Williams	Panel Sgriwtini Adnoddau
	Monitro Cyllideb Gyfalaf – Chwarter 3, 2026/27	Cyng Robin Williams	Panel Sgriwtini Adnoddau
	Monitro Cyllideb y Cyfrif Refeniw Tai – Chwarter 3, 2026/27	Cyng Robin Williams Cyng Carwyn Jones	Panel Sgriwtini Adnoddau
	Cynllun Gweithredu Llety Sipsiwn a Theithwyr	Cyng Carwyn Jones	Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio 16.02.27

F2. 2025/07

Cyngor Sir Ynys Môn

Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	16 Mehefin 2026
Pwnc:	Adroddiad Monitro'r Cerdyn Sgorio – Chwarter 4 (2025/26)
Aelod(au) portffolio:	Y Cynghorydd Robin W Williams, Dirprwy Arweinydd, Cyllid, Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer
Pennaeth gwasanaeth / cyfarwyddwr:	Huw Ynyr
Awdur yr adroddiad:	Gwyndaf Parry GwyndafParry@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau lleol:	Amherthnasol

A – Argymhellion a rhesymau

1.1 Hwn yw'r pedwerydd a'r cerdyn sgorio olaf ar gyfer y flwyddyn ariannol 2025/26. Mae'n dangos perfformiad y Cyngor yn erbyn ei amcanion strategol fel yr amlinellir yng Nghynllun y Cyngor.

1.2 Mae'r adroddiad yn tynnu sylw at rai straeon cadarnhaol mewn perthynas â pherfformiad 2025/26. Mae rhai o'r uchafbwyntiau hyn yn cynnwys:

- Parhaodd gweithgaredd hyfforddi'r iaith Gymraeg yn ystod y flwyddyn, gyda 82 o swyddogion yn derbyn hyfforddiant.
- Roedd cyfran y rhai a adawodd Flwyddyn 11 nad oeddent mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant (NEET) yn 0.6%, sy'n welliant o gymharu â 1.9% yn 2024/25 a 4% yn 2023/24.
- Perfformiodd y gwasanaeth llyfrgell yn dda, gyda 97.9% o ddefnyddwyr oedolion yn graddio'r gwasanaeth yn dda neu'n dda iawn, a defnyddwyr 16 oed neu iau yn rhoi sgôr gyfartalog o 9.5 allan o 10.
- Cwblhawyd atgyweiriadau ymatebol tai o fewn yr amserlenni targed (17 diwrnod yn erbyn targed o 18 diwrnod) ac roedd boddhad tenantiaid â'r atgyweiriadau yn 86%, gan barhau'n uwch na'r targed o 85%.
- Cwblhawyd pob archwiliad hylendid bwyd risg uchel, gan ragori ar y targed blynyddol yn dilyn gweithredu gwasanaeth wedi'i dargedu yn ystod Ch4.
- Roedd pob categori ffordd (A, B ac C) yn Wyrdd yn erbyn y targedau, gyda dim ond 1.5% o ffyrdd A, 1.1% o ffyrdd B a 5.4% o ffyrdd C mewn cyflwr gwael.

1.3 Gofynnir i'r Pwyllgor adolygu'r cerdyn sgorio a nodi'r meysydd mae'r Tîm Arweinyddiaeth yn eu harchwilio ac yn ymchwilio iddynt er mwyn rheoli a sicrhau gwelliant pellach yn y dyfodol.

1.4 Argymhellir y rhain fel a ganlyn:

1.4.1 Gofal Cymdeithasol a Llesiant – 08) Canran y cyfeiriadau plant sy'n cael eu hail-gyfeirio o fewn 12 mis – Mae'r perfformiad yn Ambr oherwydd bod ail-atgyfeiriadau yn deillio o amgylchiadau priodol ond ailadroddus; mae'r gwasanaeth wedi adolygu'r achosion hyn, wedi cyflwyno gweithdrefn fewnol ddiwygiedig i gasglu gwybodaeth

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg
This document is available in English

llawnach, ac wedi comisiynu trosolwg annibynnol i archwilio'r cyfeiriadau er mwyn cryfhau sicrwydd a thryloywder.

1.4.2 Tai – 03) Nifer y dyddiau calendr a gymerwyd ar gyfartaledd i ail-osod unedau llety (ac eithrio Eiddo Anodd eu Gosod) – Mae'r perfformiad yn parhau'n Goch, er bod y duedd yn gwella chwarter wrth chwarter yn dilyn cyflwyno prosesau newydd ym mis Ebrill; mae'r sefyllfa gronnol yn dal i gael ei heffeithio gan achosion hŷn o dan y system flaenorol.

1.4.3 Tai – 04) Nifer y dyddiau calendr a gymerwyd ar gyfartaledd i ddarparu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl – addasiadau Canolig (£1k-10k) – Mae'r perfformiad yn Amber oherwydd i gymeradwyaethau gael eu hatal dros dro er mwyn rheoli pwysau cyllidebol a phrinder contractwyr lleol addas, a achosodd oedi wrth ddarparu.

1.4.4 Tai – 05) Nifer y dyddiau calendr a gymerwyd ar gyfartaledd i ddarparu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl – addasiadau Mawr (>£10k) – Mae'r perfformiad yn Goch oherwydd yr un ffactorau sy'n effeithio ar DFGs canolig, gan gynnwys ôl-groniad cymeradwyaethau ac argaeledd contractwyr.

1.4.5 Tai – 06) Nifer y tai Cyngor newydd a ddatblygwyd, a chyn dai Cyngor a brynwyd ac a ddygwyd yn ôl i stoc dai rhent y Cyngor – Mae'r perfformiad yn Amber oherwydd cymhlethdodau ar y safle sydd wedi oedi cwblhau unedau ychwanegol y disgwylir iddynt gael eu cyflawni yn 2026/27.

1.4.6 Economi – 04) Cyfanswm y cwsmeriaid â chytundeb angori blynyddol – Methwyd y targed oherwydd dirywiad parhaus yn y galw, llai o berchnogaeth cychod, a bod model angori presennol y Cyngor yn llai cystadleuol na chynigion marinas cyfagos.

1.4.7 Newid Hinsawdd – 02) Canran y gwastraff domestig a gafodd ei ailddefnyddio, ailgylchu neu gompostio – Mae'r perfformiad wedi gostwng i Goch, yn bennaf oherwydd bod y tywydd sych wedi lleihau'n sylweddol faint o wastraff gwyrdd a gasglwyd, ochr yn ochr â heriau newid ymddygiad tymor hir. Yn ddiweddar, mae'r Cyngor wedi ymgynghori â thrigolion ynghylch newidiadau posibl i wasanaethau gwastraff ac ailgylchu.

1.4.8 Iechyd Cyngor Cyfan – 12) % y Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth (FOI) a dderbyniodd ymateb o fewn y cyfnod amser – Mae'r perfformiad yn parhau i fod yn is na'r targed oherwydd cyfyngiadau capasiti o fewn gwasanaethau; mae gwaith yn mynd rhagddo i gyflwyno system ar-lein newydd a gwella prosesau cydymffurfio.

B – Pa opsiynau eraill bu i chi ystyried a beth oedd y rhesymau am eu gwrthod ac/neu am ddewis yr opsiwn hwn?

Amh.

C – Pam fod hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae'r mater hwn wedi ei ddirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith

Ch – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi

D – A yw'r penderfyniad hwn oddi fewn i'r gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Ydi

Dd – Asesu'r effeithiau posibl (os yn berthnasol)

1. Sut mae'r penderfyniad yma'n effeithio ar ein hanghenion hirdymor fel ynys?

Mae'r adroddiad y Cerdyn Sgorio Corfforaethol yn rhoi cipolwg ar berfformiad yn erbyn amcanion strategol Cynllun y Cyngor ar ddiwedd pob chwarter.

2. A yw hwn yn benderfyniad a ragwelir y bydd yn atal costau / dibyniaethau ar y Cyngor i'r dyfodol? Os felly, sut?

Gallai perfformiad rhai dangosyddion perfformiad o bosibl gael effaith ar gostau yn y dyfodol, ond mae mesurau lliniaru a gynigir yn ceisio lliniaru'r pwysau hyn.

3. A ydym wedi cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn? Os felly, rhowch wybod gyda phwy.

Ymgymerir ag elfennau o'r gwaith sy'n cael ei fonitro yn y Cerdyn Sgorio mewn modd cydweithredol â sefydliadau eraill fel Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Llywodraeth Cymru, Cadwch Gymru'n Daclus, Chwaraeon Cymru, ymhlith eraill.

4. A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae rhan wrth ddrafftio'r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rheini y byddai'r penderfyniad yn cael effaith uniongyrchol arnynt? Esboniwch sut.

Amh

5. Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar y grwpiau a warchodir dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.

Amh

6. Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad yn ei gael ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.

Amh

7. Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Amh

E – Gyda phwy yr ymgynghoroch a beth oedd eu sylwadau?

1. Prif Weithredwr / Tîm Arweinyddiaeth (gorfodol)	Ystyriwyd y mater hwn gan yr Tîm Arweinyddiaeth ac adlewyrchir eu sylwadau yn yr adroddiad
2. Cyllid / Swyddog 151	Sylwadau wedi ymgorffori yn yr adroddiad
3. Cyfreithiol / Swyddog Monitro (gorfodol)	Sylwadau wedi ymgorffori yn yr adroddiad
4. Adnoddau Dynol	Sylwadau wedi ymgorffori yn yr adroddiad
5. Eiddo	
6. Technoleg Gwybodaeth	
7. Caffael	
8. Sgriwtini	Ystyriwyd y mater hwn gan y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ar 10/06/2026. Bydd Cadeirydd y Pwyllgor yn adrodd yn ôl yn y cyfarfod hwn.
9. Aelodau lleol	

F – Atodiadau

Atodiad A – Adroddiad Cerdyn Sgorio Chwarter 4

Ff – Papurau cefndirol (cysylltwch ag awdur yr adroddiad am fwy o wybodaeth)

- Cynllun y Cyngor 2023-2028
- Cerdyn Sgorio Ch3 25/26

Cerdyn Sgorio Corfforaethol 2025/26

Adroddiad Chwarter 4

Paratowyd gan – Gwasanaeth Digidol, Perfformiad a Moderneiddio

Dyddiad cyhoeddi: Mehefin 2026

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg / This document is available in English

1. Cyflwyniad

1.1 Mae Cynllun y Cyngor 2023-28 yn nodi chwe amcan strategol ac yn amlinellu'r prif gamau gweithredu a'r ymrwymiadau allweddol ar gyfer y pum mlynedd nesaf.

Yr Iaith Gymraeg | **Gofal Cymdeithasol a Llesiant** | **Addysg** | **Tai** | **Economi** | **Newid Hinsawdd**

Cynllun y Cyngor 2023 i 2028

1.2 Defnyddir yr adroddiad monitro cerdyn sgorio hwn ar gyfer 2025/26 i fonitro perfformiad ein Dangosyddion Perfformiad Allweddol (DPA) wrth gyflawni gweithgareddau dydd i ddydd y Cyngor sy'n sail i wireddu Cynllun y Cyngor.

1.3 Mae nifer o DPA yn newydd (wedi'u nodi gan [N] yn y teitlau), nid oes gan rhai ohonynt dargedau ar hyn o bryd ac maent yno i osod gwaelodlin, gyda rhywfaint o ddata ddim ar gael tan yn hwyrach yn y flwyddyn. Mae tueddiadau'n cael eu monitro o Ch2 yn ystod 2025/26 gyda'r nod o osod targedau yn 2026/27 lle bo'n briodol.

1.4 Mae'n darparu'r dystiolaeth i alluogi'r Cyngor i fonitro ei berfformiad a bod yn wybodus o ddata wrth nodi unrhyw gamau lliniaru y cytunwyd arnynt gan y Tîm Arweinyddiaeth i ysgogi a sicrhau gwelliannau perfformiad yn y dyfodol.

1.5 Mae'r canlyniadau o fewn y cerdyn sgorio yn gronnol yn bennaf ac felly mae colofn tuedd ar gael i ddangos y duedd perfformiad o un chwarter i'r llall. Fodd bynnag, mae rhai Dangosyddion Perfformiad Allweddol yn rhoi darlun ar adeg benodol ar ddiwedd y chwarter ac nid ydynt yn gronnol. I ddangos hyn yn glir, mae'r dangosyddion penodol hyn wedi'u nodi gyda [Q] yn eu teitlau.

1.6 Mae'r adroddiad bellach yn cynnwys cyfeiriad teithio ar gyfer pob dangosydd i ddangos a yw'r perfformiad disgwyliedig i fod yn "uchaf y gorau" neu'n "isaf y gorau". Yn flaenorol nid oedd hyn yn yr adroddiad; fodd bynnag, mae'r wybodaeth bellach yn cael ei chynrychioli'n weledol gan [<] (isaf y gorau) neu [>] (uchaf y gorau) ar ddiwedd teitl y dangosydd.

1.7 Gwnaed rhai newidiadau yn adroddiad chwarter 3 o'i gymharu ag adroddiadau cynharach yn ystod y flwyddyn, yn bennaf i deitlau a disgrifiadau'r dangosyddion; ceir mwy o fanylion yn Adroddiad Cerdyn Sgorio Ch3.

1.8 Gellir gweld y statws CAG ar gyfer pob adran o'r cerdyn sgorio, ac eithrio rheolaeth ariannol sy'n cael ei chwblhau o safbwynt barn broffesiynol, isod:

- Coch - mwy na 10% yn is na'r targed a/neu angen ymyrraeth sylweddol
- Ambr - rhwng 5% a 10% yn is na'r targed a/neu angen peth ymyrraeth
- Melyn - o fewn 5% i'r targed
- Gwyrdd - wedi cyrraedd y targed, neu wedi mynd y tu hwnt iddo

2. Trosolwg

2.1 Mae mwyafrif (87%) y dangosyddion sydd â thargedau ac a fonitrwyd yn ystod y chwarter yn perfformio'n dda yn erbyn eu targedau (CAG Gwyrdd neu Felyn).

2.2 Mae wyth dangosydd ar hyn o bryd yn Goch neu'n Ambr yn erbyn eu targedau, sef:

2.2.1 Gofal Cymdeithasol a Llesiant - 08) Canran y cyfeiriadau plant sy'n cael eu hailgyfeirio o fewn 12 mis – COCH – 22.91% yn erbyn targed o 15%.

Mae'r gwasanaeth wedi cynnal adolygiad o'r achosion a gafodd eu hailgyfeirio, gan gadarnhau bod yr amgylchiadau a arweiniodd at y cyfeiriadau hynny yn briodol. Mae gweithdrefn fewnol ddiwygiedig bellach ar waith i gasglu gwybodaeth fwy cynhwysfawr mewn ymateb i'r dangosydd hwn. Bydd adroddiadau mewnol yn nodi'r rhesymau a'r addasrwydd ar gyfer pob ailasesiad. Yn ogystal, mae'r gwasanaeth wedi comisiynu trosolwg annibynnol gan Weithiwr Cymdeithasol i archwilio'r cyfeiriadau a'r trothwyon, gan gryfhau sicrwydd a thryloywder. Mae diogelu yn parhau'n flaenoriaeth bennaf i'r Cyngor, ac mae'r Cyngor yn dal yn ymrwymedig i gymryd y camau angenrheidiol i amddiffyn plant.

2.2.2 Tai – 03) Nifer y dyddiau calendr a gymerwyd ar gyfartaledd i ail-osod unedau llety (ac eithrio Eiddo Anodd eu Gosod) – COCH - 67 diwrnod, Targed - 51 diwrnod

Er bod y perfformiad yn parhau'n Goch, mae'r duedd yn gadarnhaol, gan wella o 89 diwrnod yn Ch1, i 80 diwrnod yn Ch2, i 70 diwrnod yn Ch3, ac yna i 67 diwrnod yn Ch4. Mae'r ffigwr cronnol yn dal i gael ei effeithio gan y broses hanesyddol a oedd ar waith cyn Ebrill, pan oedd eiddo a ddychwelwyd yn cymryd tua 101 diwrnod ar gyfartaledd i'w hail-osod. Ers gweithredu'r prosesau newydd ym mis Ebrill, mae'r gwasanaeth wedi gweld gwelliant cyson, gyda'r amseroedd ail-osod yn sylweddol is ar gyfartaledd sef tua 55 diwrnod. Bydd y gwasanaeth yn parhau i wreiddio'r prosesau hyn i gynnal y duedd gadarnhaol hon.

2.2.3 Tai – 04) Nifer y dyddiau calendr a gymerwyd ar gyfartaledd i ddarparu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl – Addasiadau canolig (£1-10k) – AMBR - 208 diwrnod, Targed - 190 diwrnod
a
Tai – 05) Nifer y dyddiau calendr a gymerwyd ar gyfartaledd i ddarparu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl – Addasiadau mawr dros £10k – AMBR – 289 diwrnod, Targed - 221 diwrnod

Effeithiwyd ar y perfformiad gan y penderfyniad i atal cymeradwyaethau newydd ym mis Tachwedd 2024 ac eto ym mis Rhagfyr 2025 er mwyn rheoli cyfyngiadau cyllidebol ac atal gorwario. Creodd hyn effaith ganlyniadol oherwydd pan ailddechreuwyd y cymeradwyaethau, bu mewnlifiad o gymeradwyaethau newydd ac erbyn hynny roedd llawer o'r contractwyr llwyddiannus eisoes wedi symud ymlaen at brosiectau eraill, gan achosi oedi cyn dechrau'r contractau. Gwaethygwyd hyn ymhellach gan nifer gyfyngedig o gontractwyr lleol sydd ar gael i wneud gwaith DFG, gan greu patrwm blynyddol sy'n effeithio ar y gallu i gyflawni a rheoli llwythi gwaith contractwyr.

Mae'r Gwasanaeth yn parhau i geisio cynyddu nifer y contractwyr drwy gynnal digwyddiadau cwrdd a chyfarch, ymgyrchoedd cyfryngau cymdeithasol a thrafodaethau gydag awdurdodau lleol eraill, ond mae'r farchnad ar gyfer contractwyr addas yn fach.

Erbyn diwedd Mawrth 2026, cwblhawyd 35 o eiddo gydag addasiadau canolig a 2 eiddo gydag addasiadau mawr. Ar hyn o bryd, mae 35 o gynlluniau sydd wedi cymeradwyo yn dal heb eu cwblhau a byddant yn cario drosodd o flwyddyn ariannol 2025/26 i 2026/27, sy'n golygu y bydd angen dyrannu adnoddau rhwng y cynlluniau parhaus hyn a phrosiectau newydd. Yn ogystal, mae'r Gwasanaeth wedi gweld cynnydd amlwg yn nifer y Cynlluniau Gofal Addasiadau, o 126 yn 2024/25 i 200 yn 2025/26. Er na fydd pob cynllun yn cael ei gymeradwyo, mae'r cynnydd cyffredinol yn y galw am addasiadau DFG yn nodedig a bydd angen ei reoli'n ofalus er mwyn sicrhau bod prosiectau'n cael eu cwblhau'n brydlon.

2.2.4 Tai – 06) Nifer y Tai Cyngor newydd a ddatblygwyd, a chyn-Dai Cyngor a brynwyd yn ôl ac a ddygwyd yn ôl i ddefnydd fel tai rhent y Cyngor – AMBR – 31 yn erbyn targed o 40 ar gyfer y flwyddyn

Ychwanegwyd 31 o unedau newydd at y stoc dai yn ystod 2025/26. Yn anffodus, mae cymhlethdodau ar y safle wedi arwain at oedi i ddatblygiad 38 o unedau tai cymdeithasol ychwanegol a oedd i fod i gael eu cwblhau cyn mis Mawrth 2026 yn wreiddiol. Mae'r rhain bellach wedi'u hail raglennu i'w cwblhau erbyn diwedd mis Medi, a byddant yn cyfrif tuag at darged 2026/27.

2.2.5 Economi – 04) Cyfanswm y cwsmeriaid â chytundeb angori blynyddol – AMBR – 161, Targed – 175

Ni werthwyd unrhyw gontractau ychwanegol yn ystod Ch4. Mae'r galw am angorfeydd yn parhau i ostwng, wedi'i yrru gan ostyngiad mewn perchnogaeth cychod a ffafriaeth gynyddol am gyfleusterau marina cerdded ymlaen yn hytrach na model angori presennol y Cyngor. Mae'r gofyniad i lesddeiliaid brynu a gosod eu hoffer eu hunain yn golygu bod cynnig y Cyngor yn llai cystadleuol o gymharu â marinas cyfagos yng Nghonwy, Caernarfon a Phwllheli.

Yr unig ffordd o gynyddu'r galw'n sylweddol fyddai gosod angorfeydd sy'n eiddo i'r Cyngor ac sy'n cael eu gosod ganddo, yn debyg i fodelau eraill. Fodd bynnag, byddai'r buddsoddiad cychwynnol sydd ei angen ar gyfer opsiynau o'r fath yn sylweddol ac nid yw'n ymarferol o fewn y gyllideb bresennol.

Er na fydd y buddsoddiad arfaethedig mewn system reoli harbwr ar-lein yn cynyddu'r galw yn uniongyrchol, bydd yn gwneud y broses yn haws i gwsmeriaid drwy olrhain defnydd angorfeydd, awtomeiddio bilio blynyddol, atgoffa defnyddwyr pan fydd eu contractau angori i fod i gael eu hadnewyddu, a symleiddio ceisiadau am angorfeydd.

2.2.6 Newid Hinsawdd – 02) Canran y gwastraff domestig a gafodd ei ailddefnyddio, ailgylchu neu gompostio – COCH – 64.17%, Targed - 70%

Roedd perfformiad ar gyfer 2025/26 yn 64.17% yn erbyn targed o 70%, sy'n cynrychioli dirywiad o'i gymharu â'r 65.07% yn 2024/25 a'r 65.01% yn 2023/24.

Mae’r gyfradd ailgylchu wedi’i heffeithio’n andwyol gan dywydd sychach yn gynharach yn y flwyddyn, a arweiniodd at gasglu llawer llai o wastraff gwyrdd nag mewn blynyddoedd blaenorol. Mae’r Cyngor yn parhau i ganolbwyntio ar ei strategaeth hirdymor o leihau gwastraff cyffredinol a chynyddu ailgylchu drwy ymgysylltu â chymunedau a gwaith y tîm ymyrraeth, ond bydd y newidiadau ymddygiadol hyn yn cymryd amser i’w gweld yn y data.

Mae'r Cyngor wedi ymgynghori'n ddiweddar â thrigolion ar y posibilrwydd o -

- newid trefniant y bocs troli i gasglu papur a chardfwrdd gyda'i gilydd
- rhoi cynwysyddion ychwanegol i aelwydydd i storio ailgylchu ychwanegol
- lleihau'r capasiti ar gyfer gwastraff cyffredinol drwy wagio biniau du bob 4 wythnos yn hytrach na phob 3 wythnos.

Mae ymatebion i’r arolwg, a oedd yn fwy na 4,000 i gyd, wrthi’n cael eu dadansoddi, a bydd argymhellion yn cael eu cyflwyno i’r Pwyllgor Gwaith a’r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yn gynnar yn 2026/27.

2.2.7 Iechyd Cyngor Cyfan - 12) % y ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth a dderbyniodd ymateb o fewn yr amserlen – AMBR – 83%, Targed – 90%

Ni chyrhaeddodd perfformiad cyffredinol FOI ar gyfer 2025/26 y targed blynyddol o 90%, gyda’r sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn yn 83%. Fodd bynnag, dangosodd y perfformiad welliant clir a chyson drwy gydol y flwyddyn, gan godi o 74% yn Ch1 i 83% erbyn diwedd Ch4. Yn nodedig, cyflawnodd y gwaith FOI a gwblhawyd rhwng mis Ionawr a mis Mawrth y targed o 90%. Mae

hyn yn arbennig o galonogol gan i’r gwelliant hwn gael ei wireddu cyn gweithredu’r broses CRM newydd, y disgwylir iddi gryfhau perfformiad FOI ymhellach wrth symud ymlaen.

2.3 Mae rhai enghreifftiau o’r perfformiad da a welwyd yn ystod y flwyddyn yn cynnwys:

2.3.1 Parhaodd gweithgarwch hyfforddiant iaith Gymraeg yn ystod y flwyddyn, gyda 82 o swyddogion yn derbyn hyfforddiant
2.3.2 Parhaodd cyfran uchel o swyddi (86%) i gael eu hysbysebu gyda gofynion iaith Gymraeg ar lefel 3 neu uwch
2.3.3 Cyflawnodd 100% o blant eu disgwyliadau targed (trochi) yn yr Uned Iaith Gymraeg
2.3.4 Mae 249 o oedolion bellach yn derbyn Taliadau Uniongyrchol, gan ragori ar y targed o 224
2.3.5 Mae dyletswyddau diogelu statudol ar gyfer oedolion a phlant yn gyson yn cyrraedd neu'n rhagori ar dargedau
2.3.6 619,301 o gyfranogiadau yng ngweithgareddau Môn Actif, gan ragori ar y targed o 604,634
2.3.7 Y gyfran o ymadawyr Blwyddyn 11 nad oeddent mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant (NEET) oedd 0.6%, gwelliant o'i gymharu â'r 1.9% yn 2024/25 a'r 4% yn 2023/24
2.3.8 Perfformiodd y gwasanaeth llyfrgell yn dda, gyda arolygon defnyddwyr yn dangos bod 97.9% o ddefnyddwyr oedolion yn graddio’r gwasanaeth yn dda neu’n dda iawn, a defnyddwyr 16 oed neu iau yn rhoi sgôr boddhad gyfartalog o 9.5 allan o 10
2.3.9 Cwblhawyd atgyweiriadau ymatebol tai o fewn yr amserlen darged (17 diwrnod yn erbyn targed o 18 diwrnod) ac roedd boddhad tenantiaid gyda'r atgyweiriadau yn 86% ac yn parhau'n uwch na'r targed o 85%
2.3.10 Cwblhawyd yr holl archwiliadau hylendid bwyd risg uchel, gan ragori ar y targed blynyddol yn dilyn gweithredu gwasanaeth ffocws i gwblhau'r archwiliadau oedd yn weddill yr adroddwyd arnynt yn Adroddiad Cerdyn Sgorio Ch3
2.3.11 Parhaodd perfformiad cynllunio yn gryf yn gyson, gyda 96% o geisiadau cynllunio'n cael eu penderfynu mewn pryd
2.3.12 Mae pob categori ffordd (A, B ac C) yn Wyrdd yn erbyn y targedau, gyda dim ond 1.5% o ffyrdd A, 1.1% o ffyrdd B a 5.4% o ffyrdd C mewn cyflwr gwael.

2.4 Mae ein perfformiad flwyddyn ar ôl blwyddyn ar gyfer pob dangosydd cymaradwy (48 i gyd) yn dangos bod 20 (42%) wedi gwella yn ystod y flwyddyn, 24 (50%) wedi dirywio a 4 (8%) wedi cynnal eu lefelau perfformiad.

2.5 O'r 24 sydd wedi dirywio, mae 62% yn parhau i fod uwchlaw neu o fewn 5% i'r targedau, mae 21% yn Ambr neu'n Goch yn erbyn targedau, ac nid oes gan 17% unrhyw dargedau.

3. Yr Iaith Gymraeg

	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	Targed Ch4	CAMG Ch4	Tuedd	Ch4 24/25	Tuedd Blwyddyn	Sylwadau Ch4
01) Canran o swyddi hysbysebir gan y Cyngor gyda'r gofyniad iaith Gymraeg lefel 3 ac uwch [N] [>]	85%	88%	86%	86%	82%	G	→	86%	→	
02) Nifer swyddogion sydd yn derbyn hyfforddiant iaith Gymraeg [>]	50	64	67	82	82	G	↑	89	↓	
03) Nifer o gwynion sydd yn creu amheuaeth o fethiant i gwrdd â safonau iaith Gymraeg [<]	0	0	0	3	8	G	↓	8	↑	
04) Nifer o gwynion arweiniodd at ymchwiliad statudol gan Gomisiynydd y Gymraeg [<]	1	1	1	2			↓	0	↓	
05) Canran o ymweliadau â rhyngwyneb ein prif wefan yn Gymraeg [>]	9%	7%	8.4%	8.4%	9%	M	→	9%	↓	
06) Canran yr ymatebion i ymgynghoriadau swyddogol a wnaed yn Gymraeg [>]	-	6%	6.4%	6%	8%	M	↓	9%	↓	Cynhaliwyd un ymgynghoriad mawr yn Ch4 gyda chyfanswm o 4,177 o ymatebion, a darparwyd 227 ohonynt yn Gymraeg
07) Canran y dilynwyr sy'n dilyn ochr Gymraeg prif gyfrifon cyfryngau cymdeithasol y Cyngor [>] [Q]	23%	23%	23%	22%	23%	M	↓	23%	↓	Cynnydd yn nifer y dilynwyr ar Facebook (276 yn fwy nag yn Ch1) ond gostyngiad yn nifer y dilynwyr ar X (103 yn llai nag yn Ch1)
08) Canran y disgyblion blwyddyn 11 sy'n astudio'r Gymraeg [iaith gyntaf] [>]				66.20%	67%	M	↓	67%	↓	
09) Uned Iaith - % o blant yn cyrraedd eu disgwyliadau (trochi) [N] [>]			100%	100%	95%	G	→			
10) Nifer busnesau yn derbyn cefnogaeth Iaith Gymraeg [N] [>]				27						Derbyniodd 55% o'r busnesau a gefnogwyd gefnogaeth Iaith Gymraeg

4. Gofal Cymdeithasol a Lleisiant

	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	Targed Ch4	CAMG Ch4	Tuedd	Ch4 24/25	Tuedd BI	Sylwadau Ch4
01) Nifer yr oedolion sy'n derbyn Taliadau Uniongyrchol [>]	256	247	262	249	224	G	↓	232	↑	
02) Canran yr ymholiadau amddiffyn oedolion a gwblhawyd o fewn yr amserlen statudol [>]	96.34%	94.15%	94.31%	90%	90%	G	↓	89%	↑	
03) Canran yr oedolion sydd wedi derbyn cyngor a chymorth gan y gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chymorth ac sydd heb gysylltu â'r gwasanaeth yn ystod y 6 mis dilynol [>]	88.07%	87.64%	88.27%	88.28%	85%	G	→	87%	↑	
04) Nifer y bobl hŷn (65 oed a hŷn) y mae'r awdurdod yn eu cefnogi mewn cartrefi gofal [<]	295	323	319	311	335	G	↑	321	↑	
05) Canran y rhai sy'n ofalwyr i oedolion a ofynnodd am asesiad neu adolygiad ac a gafodd asesiad neu adolygiad iddyn nhw eu hunain yn ystod y flwyddyn [>]	98.20%	98.60%	98.70%	99.80%	93%	G	↑	94%	↑	
06) Yr amser y mae'r holl blant sy'n dal i fod ar y Gofrestr Amddiffyn Plant wedi'i dreulio ar y gofrestr ar gyfartaledd, fel ac yr oedd pethau ar ddiwedd y chwarter [<]	163	170	181	185	270	G	↓	140	↓	
07) Plant a gafodd eu Hail-gofrestru ar y Gofrestr Amddiffyn Plant o fewn 12 mis ar ôl cael eu tynnu oddi ar y gofrestr [<]	3.57%	1.56%	5.71%	5.71%	15%	G	→	0%	↓	
08) Canran y cyfeiriadau plant sy'n cael eu hail-gyfeirio o fewn 12 mis [<]	7.69%	15.68%	18.60%	22.91%	15%	C	↓	14%	↓	Roedd 107 o'r 467 cyfeiriad yn ail-gyfeiriadau
09) Canran yr ymweliadau statudol â phlant mewn gofal a oedd i fod i ddigwydd yn ystod y flwyddyn a gynhaliwyd yn unol â'r rheoliadau [>]	90.61%	90.39%	90.98%	90.17%	90%	G	↓	91%	↓	
10) Canran y Cynlluniau Llwybr Cychwynnol a oedd i fod i gael eu cwblhau yn ystod y flwyddyn a gwblhawyd o fewn yr amserlenni [>]	100%	100%	100%	92.86%	85%	G	↓	100%	↓	
11) Nifer o ymweliadau a Chanolfannau Hamdden [>]	129,096	260,023	404,982	575,673	569,634	G	↑	565,574	↑	
12) Nifer y cyfranogiadau yng ngweithgareddau Môn Actif [N] [>]	146,746	296,458	445,982	619,301	604,634	G	↑			
13) Canran o rieni sy'n teimlo eu bod wedi gweld cynnydd yn dilyn cwblhau y rhaglen Positive Parenting Programme (PPP) [N] [>]				100%						

5. Addysg

	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	Targed Ch4	CAMG Ch4	Tuedd	Ch4 24/25	Tuedd Blwyddyn	Sylwadau Ch4
01) Canran presenoldeb disgyblion mewn ysgolion cynradd (pob tymor) [>]	93.2%	93.2%	92.7%	93.0%	95%	M	↑	93.5%	↓	
02) Canran presenoldeb disgyblion mewn ysgolion uwchradd (pob tymor) [>]	88.2%	89.7%	88.4%	88.2%	90.00%	M	↓	88.3%	↓	
03) Canran gadawyr Blwyddyn 11 sydd ddim mewn Addysg, Hyfforddiant neu Gyflogaeth [NEET] [<]				0.6%	2.00%	G		1.9%	↑	
04) Nifer yr ysgolion mewn Categori Dilynol / Statudol gan Estyn [<]	1	1	1	1			→	0	↓	
05) Nifer y plant a phobl ifanc sydd wedi cael eu gwahardd o'r ysgol yn barhaol [<]	23	2	15	19			↑	21	↑	
06) Nifer / cyfran yr ysgolion â chynllun adfer ariannol [<] [Q]	6	6	6	6	6	G	→	6	→	
07) Canran yr oedolion sy'n credu, ar y cyfan, fod y gwasanaeth llyfrgell maen nhw'n ei ddefnyddio yn 'dda iawn' neu'n 'dda' [N] [>]				97.9%	95%	G				768 o ymatebion i'r arolwg
08) Y sgôr cyfartalog gyffredinol allan o ddeg a roddwyd gan ddefnyddwyr 16 oed neu iau ar gyfer y gwasanaeth llyfrgell y maent yn ei ddefnyddio [N] [>]				9.5	9	G				155 o ymatebion i'r arolwg
09) CDU - canran o blant sy'n cyrraedd eu targedau [N] [>]				90.10%						
10) Nifer y camau cynnydd lefel Nofio Môn a gyflawnwyd fel rhan o weithgareddau Môn Actif [N] [>]	924	1610	2286	3016	2800	G	↓			

Tudalen 28

6. Tai

	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	Targed Ch4	CAMG Ch4	Tuedd	Ch4 24/25	Tuedd BI	Sylwadau Ch4
01) Gwasanaethau landlordiaid: Nifer y diwrnodau a gymerwyd ar gyfartaledd i gwblhau atgyweiriadau ymatebol [<]	15	14	15	17	18	G	↓	15	↓	
02) Canran y tenantiaid a oedd yn fodlon â'r atgyweiriadau ymatebol [>]	84%	88%	87%	86%	85%	G	↓	86%	→	
03) Nifer y dyddiau calendr a gymerwyd ar gyfartaledd i ail-osod unedau llety (ac eithrio Eiddo Anodd eu Gosod) [N] [<]	89	80	70	67	51	C	↑			Gwelliant parhaus gyda gweithredu polisi newydd. Ar gyfer pob uned ers mis Ebrill, roedd yr amser gwag cyfartalog yn 55.3 diwrnod
04) Nifer y dyddiau calendr a gymerwyd ar gyfartaledd i ddarparu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl – addasiadau (£1k-10k) [<]	205	204	201	208	190	A	↓	195	↓	Cwblhawyd 35 o addasiadau ac roedd nifer fach o gontractwyr, gan arwain at gyfartaledd o 208 diwrnod i gwblhau
05) Nifer y dyddiau calendr a gymerwyd ar gyfartaledd i ddarparu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl - addasiadau (>£10k) [<]	285	285	289	289	221	A	→	229	↓	Ni chwblhawyd unrhyw addasiadau newydd ers Ch1
06) Nifer y Tai Cyngor a ddatblygwyd o'r newydd a nifer yr hen Dai Cyngor a brynwyd yn ôl i'w gosod fel Tai Cyngor [>]	4	13	20	31	40	A	↓	59		Mae oedi ar y safle wedi golygu bod cartrefi newydd yn llithro i mewn i 2026/27
07) Cyfanswm dyledion rhent tenantiaid cyfredol fel canran o gyfanswm y rhent y mae modd ei gasglu drwy lety parhaol [<] [Q]	3.19%	3.35%	2.16%	2.66 %	3.10%	G	↓	3.03%	↑	
08) Nifer yr eiddo gwag preifat a ddaethpwyd yn ôl i ddefnydd drwy'n hymyraethau Tai Gwag [>]	15	32	55	70	50	G	↑	63	↑	
09) Canran yr aelwydydd a ataliwyd rhag mynd yn ddigartref [>]	80%	90%	95%	95%	85%	G	→	94%	↑	
10) Nifer y ceisiadau am gymorth gyda digartrefedd (asesiadau adran 62) [<] [Q]	117	292	462	600			↑	549	↓	
11) Nifer yr Aelwydydd mewn Llety Brys a Dros Dro ar hyn o bryd [<] [Q]	79	84	73	71			↑	98	↑	

7. Economi

	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	Targed Ch4	CAMG Ch4	Tuedd	Ch4 24/25	Tuedd Blwyddyn	Sylwadau Ch4
01) % grant economaidd a datblygu / adfywio a dderbyniwyd ac a ddefnyddiwyd [>]	70%	112%	109%	91%			↑	73%	↑	
02) Gwariant (cyfalaf a refeniw) ar brosiectau isadeiledd, datblygu economaidd ac adfywio (£) [N] [>]	£1.653m	£2.758m	£7.971m	£10.286m						
03) Canran yr unedau busnes a masnachol osodwyd gan y Cyngor [N] [>] [Q]	95%	98%	98%	100%	90%	G	↑			
04) Cyfanswm y cwsmeriaid â chytundeb angori blynyddol [>]	100	151	161	161	175	A	→	191	↓	Dim contractau newydd yn Ch4
05) Canran yr holl geisiadau cynllunio a benderfynwyd mewn pryd [>]	94%	95%	96%	96%	90%	G	→	98%	↓	
06) Canran y ceisiadau gorfodi cynllunio a ymchwiliwyd iddynt o fewn 84 diwrnod [>]	87%	79%	81%	78%	80%	M	↓	92%	↓	Datryswyd 222 o'r 285 achos o fewn 84 diwrnod
07) Canran y busnesau risg uchel sy'n cael eu harchwilio'n rheolaidd a archwiliwyd i sicrhau eu bod yn cydymffurfio â'r Ddeddfwriaeth Hylendid Bwyd [>]	85%	64%	65%	100%	90%	G	↑	89%	↑	Blaenoriaethodd swyddogion y gwaith hwn yn Ch4 a llwyddwyd i gwblhau pob archwiliad a gynlluniwyd ac a oedd yn hwyr
08) Canran y sefydliadau bwyd sy'n cyrraedd y safonau hylendid bwyd [>]	99%	99%	99%	99%	95%	G	→	99%	→	
09) Nifer yr ymyriadau SPF sy'n cefnogi llwybrau at gyflogaeth [N] [>]	162	320	1120	1528			↓			

8. Newid Hinsawdd

	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	Targed Ch4	CAMG Ch4	Tuedd	Ch4 24/25	Tuedd Blwyddyn	Sylwadau Ch4
01) Cyfanswm yr allyriadau carbon sy'n dod o adeiladu'r cyngor (tC02e) [<]				4179				4184	↑	
02) Canran y gwastraff domestig a gafodd ei ailddefnyddio, ailgylchu neu gompostio [>]	65.95%	66.36%	65.54%	64.17%	70%	C	↓	65.07%	↓	Gostyngiad o'i gymharu â 2024/25. Mae dadansoddiad o ymatebion yr ymgynghoriad ar y gweill ar hyn o bryd.
03) Canran y gwastraff a gafodd ei ailddefnyddio, ailgylchu neu gompostio o adeiladu'r Cyngor [>]	46%	44.4%	44.1%	44%			→	47%	↓	
04) Canran y strydoedd sy'n lân [>]	100%	100%	99.80%	99.90%	96%	G	→	97.80%	↑	
05) Nifer o ddiwrnodau a gymerwyd ar gyfartaledd i glirio digwyddiadau tipio anghyfreithlon [<]	0.01	0.03	0.03	0.03	1	G	→	0.08	↑	
06) Canran y prif ffyrdd A sydd mewn cyflwr gwael (blynyddol) [<]			1.5%	1.5%	1.8%	G		1.8%	↑	
07) Canran y ffyrdd B sydd mewn cyflwr gwael (blynyddol) [<]			1.1%	1.1%	1.6%	G		1.6%	↑	
08) Canran y ffyrdd C sydd mewn cyflwr gwael (blynyddol) [<]			5.4%	5.4%	7.3%	G		7.3%	↑	
09) Cyfanswm allyriadau carbon fflyd y Cyngor (tC02e inc WTT) [<]	156.5	311.02	464.86	635.09	613.17	M	↓	613.17	↓	
10) Nifer o Ysgolion yn cymryd rhan mewn cynlluniau Newid Hinsawdd wedi eu achredu [N] [>]				19						
11) Nifer o systemau gwresogi carbon isel wedi eu gosod yn adeiladau y Cyngor [N] [>]		11	16	16			→			Cwblhawyd 16 gosodiad gyda 18 arall wedi'u cynllunio ar gyfer 2026/27.
12) Defnydd o bwyntiau gwefru cyhoeddus y Cyngor (kwh) [N] [>]	76,786	149,427	189,617	222,472			↓			

9. Iechyd Cyngor Cyfan

	CAMG	Tuedd	Cyllideb	Canlyniad	Amrywiant (%)	Sylwadau
01) Alldro ar ddiwedd y flwyddyn (Refeniw) [<]	G	↑	£192,983,304	£191,682,922	-0.67%	
02) Alldro ar ddiwedd y flwyddyn (Cyfalaf) [>]						Data ddim ar gael tan Gorffennaf
03) Incwm yn erbyn Targedau (ac eithrio grantiau) [>]	G	↓			16.34%	
04) Balansau cyffredinol ar ddiwedd y flwyddyn [>]		↑		-£18,809,450		
05) Cost benthyca - % y gwariant refeniw a gyllidwyd ar ei gyfer [<]	G	↑	2.35%	2.01%	-0.34%	
06) Nifer y Gwasanaethau a ragwelir yn gorwario mwy na 5% o'u cyllideb [<]		→		2		
07) % y Dreth Gyngor a gasglwyd (ar gyfer y 3 bl diwethaf) [>]	M	↑		97.5%		
08) % y Mân Ddyledion a gasglwyd (ar gyfer y 3 bl diwethaf) [>]	M	↑		92.6%		

	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	Targed Ch4	CAMG Ch4	Tuedd	Sylwadau Ch4
09) Cyfanswm y cwynion cam 2 a gafodd eu cadarnhau / cadarnhau'n rhannol [<]	1	3	13	20	18	Y	↓	
10) Cyfanswm % y cwynion cam 2 a gafodd ymateb ysgrifenedig fewn 20 diwrnod (Corfforaethol) [>]	100%	87%	78%	82%	80%	G	↑	
11) Cyfanswm % y cwynion a gafodd ymateb ysgrifenedig fewn 15 diwrnod (Gwasanaethau Cymdeithasol) [>]	80%	80%	82%	93%	80%	G	↑	
12) % y ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth a dderbyniodd ymateb o fewn y cyfnod amser [>]	74%	76%	79%	83%	90%	A	↑	
13) Cyfran yr ymholiadau a gafodd eu datrys a'u cau gan Cyswllt Môn (heb eu hanfon ymlaen at Wasanaeth) [>]	32%	35%	35%	35%			→	
14) Nifer y staff yn yr awdurdod cyfan, gan gynnwys athrawon a staff mewn ysgolion (FTE)	2376	2380	2380	2382				
15) Absenoldeb Salwch - dyddiau / shifftiau gwaith a gollwyd ar gyfartaledd [<]	1.93	3.93	6.58	9.08	9.25	G	↑	
16) Salwch Tymor Byr - dyddiau / shifftiau gwaith a gollwyd ar gyfartaledd fesul FTE	0.92	1.73	2.46	4.09			↓	
17) Salwch Tymor Hir - dyddiau / shifftiau gwaith a gollwyd ar gyfartaledd fesul FTE	1.01	2.2	4.02	4.99			↑	
18) Gweithwyr sydd wedi gadael yr Awdurdod Lleol (%) (Trosiant) [<]				8%				
19) % y swyddi a gafodd eu hysbysebu a'u llenwi ar ôl cael eu hysbysebu unwaith [>]	78%	73%	69%	68%	70%	Y	↓	

10. Casgliad ac Argymhellion

10.1 Mae'r perfformiad o 87% o'r dangosyddion perfformiad yn well neu o fewn 5% i'w targedau ar gyfer y chwarter yn gadarnhaol.

10.2 Mae hyn yn dangos bod gwasanaethau'n gweithredu yn unol â gwerthoedd ac egwyddorion cyffredinol y Cyngor.

10.3 **Argymhelliad – bod y Tîm Arweinyddiaeth yn rheoli, ymchwilio a sicrhau gwelliannau i'r dyfodol ar gyfer y DPA a ganlyn:**

10.3.1 Gofal Cymdeithasol a Llesiant – 08) Canran y cyfeiriadau plant sy'n cael eu hail-gyfeirio o fewn 12 mis;

10.3.2 Tai – 03) Nifer y dyddiau calendr a gymerwyd ar gyfartaledd i ail-osod unedau llety (ac eithrio Eiddo Anodd eu Gosod);

10.3.3 Tai – 04) Nifer y dyddiau calendr a gymerwyd ar gyfartaledd i ddarparu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl – Addasiadau canolig (£1-10k);

10.3.4 Tai – 05) Nifer y dyddiau calendr a gymerwyd ar gyfartaledd i ddarparu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl – addasiadau dros £10k;

10.3.5 Tai – 06) Nifer y Tai Cyngor newydd a ddatblygwyd, a chyn-Dai Cyngor a brynwyd yn ôl ac a ddygwyd yn ôl i ddefnydd fel tai rhent y Cyngor;

10.3.6 Economi – 04) Cyfanswm y cwsmeriaid â chytundeb angori blynyddol;

10.3.7 Newid Hinsawdd – 02) Canran y gwastraff domestig a gafodd ei ailddefnyddio, ailgylchu neu gompostio;

10.3.8 Iechyd Cyngor Cyfan - 12) % y ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth (FOI) a dderbyniodd ymateb o fewn y cyfnod amser

This page is intentionally left blank

F2. 2025/07

Cyngor Sir Ynys Môn

Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	16/6/2026
Pwnc:	Dogfen Gyflawni Flynyddol 2026/27
Aelod(au) portffolio:	Robin Williams
Pennaeth gwasanaeth / cyfarwyddwr:	Huw Ynyr
Awdur yr adroddiad:	Gwyndaf Parry
Aelodau lleol:	Amherthnasol

A – Argymhellion a rhesymau

Argymhellir bod y Pwyllgor Gwaith yn mabwysiadu'r Ddogfen Gyflawni Flynyddol ar gyfer ei chyflawni yn ystod 2026/27.

Mae'r Ddogfen Gyflawni Flynyddol yn amlinellu rhaglenni gwaith blynyddol y Cyngor sydd wedi'u cynllunio i gyflawni disgwyliadau Cynllun y Cyngor. Mae'n rhoi mwy o fanylion gweithredol yn unol a'r chwech amcan strategol yn erbyn agweddau penodol o'r ddarpariaeth flynyddol.

B – Pa opsiynau eraill bu i chi ystyried a beth oedd y rhesymau am eu gwrthod ac/neu am ddewis yr opsiwn hwn?

Dim opsiwn arall wedi'i ystyried, mae hwn yn ddisgwyliad o dan gyfansoddiad y Cyngor

C – Pam fod hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae'r mater hwn wedi ei ddirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith yn nghyfansoddiad y Cyngor

Ch – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi gan ei fod yn darparu'r manylder ynglŷn a sut bydd y Cyngor yn gwireddu disgwyliadau Cynllun y Cyngor a fabwysiadwyd gan y Cyngor llawn yn flaenorol.

D – A yw'r penderfyniad hwn oddi fewn i'r gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Ydy

Dd – Asesu'r effeithiau posibl (os yn berthnasol)

1. Sut mae'r penderfyniad yma'n effeithio ar ein hanghenion hirdymor fel ynys?

Mae'r dogfen strategol hon yn gosod allan gweithredoedd a anelir i'w gwireddu yn ystod 26/27 a hynny er mwyn gweithio at wireddu amcanion strategol Cynllun y Cyngor.

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg
This document is available in English

2. A yw hwn yn benderfyniad a ragwelir y bydd yn atal costau / dibyniaethau ar y Cyngor i'r dyfodol? Os felly, sut?

n/a

3. A ydym wedi cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn? Os felly, rhowch wybod gyda phwy.

Mae nifer o'r gweithredoedd a amlinellir o fewn y DGF yn cynnwys cyd weithio gyda partneriaid er mwyn gwireddu ein amcanion.

4. A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae rhan wrth ddrafftio'r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rheini y byddai'r penderfyniad yn cael effaith uniongyrchol arnynt? Esboniwch sut.

Ymgynghorwyd yn helaeth â dinasyddion Ynys Môn cyn mabwysiadu Cynllun y Cyngor 2023-2028 a bydd amryw o'r ffrydiau gwaith yn cael eu ymgynghori arnynt ymhellach yn ystod y cyfnod gweithredu.

5. Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar y grwpiau a warchodir dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.

Amherthnasol - bydd Asesiadau Effaith yn cael eu cynnal ar ffrydiau gwaith cysylltiedig a'r Ddogfen Gyflawni Flynyddol er mwyn asesu effaith unrhyw newidiadau ar gydraddoldeb a'r iaith Gymraeg.

6. Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad yn ei gael ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.

n/a

7. Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

n/a

E – Gyda phwy yr ymgynghoroch a beth oedd eu sylwadau?

1. Prif Weithredwr / Tîm Arweinyddiaeth (gorfodol)	Ystyriwyd y mater hwn gan y TA ac adlewyrchir eu sylwadau yn yr adroddiad
2. Cyllid / Swyddog 151	Fel yr uchod
3. Cyfreithiol / Swyddog Monitro (gorfodol)	Fel yr uchod
4. Adnoddau Dynol	Fel yr uchod

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg
This document is available in English

5. Eiddo	
6. Technoleg Gwybodaeth	
7. Caffael	
8. Sgriwtini	Ystyriwyd y mater hwn gan y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ar y 10/6. Bydd cadeirydd y pwyllgor yn adrodd yn ôl yn y cyfarfod hwn.
9. Aelodau lleol	

F – Atodiadau

Dogfen Gyflawni Flynyddol 2026/27

Ff – Papurau cefndirol (cysylltwch ag awdur yr adroddiad am fwy o wybodaeth)

Dogfen Gyflawni Flynyddol 2026/27

Dyddiad Cyhoeddi: Mehefin 2026

Dogfen Gyflawni Flynyddol

Mae'r ddogfen hon yn edrych yn fanwl ar y gwaith fydd y Cyngor yn ymgymryd ag o yn ystod 2026/27 i gyflawni'r dyheadau uchelgeisiol sydd wedi'u gosod dan bob un o'r amcanion strategol yng Nghynllun y Cyngor 2023 - 2028.

Cynllun y Cyngor 2023-2028 - Amcanion Strategol

Cynllun y Cyngor yw'r brif ddogfen sy'n ganolog i benderfyniadau sy'n cael eu gwneud ar bob lefel; darparu fframwaith ar gyfer cynllunio a gyrru blaenoriaethau yn eu blaen; siapio gwariant blynyddol; monitro perfformiad a chynnydd.

Gweledigaeth Cynllun y Cyngor yw:

'Creu Ynys Môn fydd yn iach a llewyrchus lle gall bobl ffynnu'.

Yr Iaith Gymraeg

Cynyddu'r cyfleoedd i ddysgu, magu hyder a defnyddio'r iaith.

Gofal Cymdeithasol a Llesiant

Rhoi'r cymorth cywir ar yr adeg cywir

Addysg

Sicrhau darpariaeth effeithiol ar gyfer heddiw a chenedlaethau'r dyfodol.

Tai

Sicrhau fod gan bawb yr hawl i alw rhywle yn 'gartref'.

Economi

Sicrhau cyfleoedd i ddatblygu economi'r ynys

Newid Hinsawdd

Ymateb i'r argyfwng, mynd i'r afael â newid a gweithio tuag at bod yn sefydliad sero net erbyn 2030.

Gwerthoedd

Mae gwerthoedd craidd y cyngor, yn sylfaen i bopeth a wnawn, yn siapio ein diwylliant ac yn arwain sut yr ydym yn gwneud penderfyniadau, yn gweithio gyda phartneriaid ac yn darparu gwasanaethau.

Parch

Rydym yn barchus ac yn ystyriol tuag at eraill er gwaethaf ein gwahaniaethau.

Cydweithio

Rydym yn gweithio fel tîm, gyda'n cymunedau a'n partneriaid, i gyflawni'r canlyniadau gorau ar gyfer pobl Ynys Môn.

Gonestrwydd

Rydym yn ymrwymedig i safonau uchel o ran ymddygiad ac uniondeb.

Hyrwyddo'r Cyngor a'r Ynys

Rydym yn creu ymdeimlad o falchder mewn gweithio i'r cyngor ac yn cyflwyno delwedd gadarnhaol o'r ynys.

Y Cylch Strategol

Mae'r cylch strategol yn adnabod y cynlluniau sydd mewn lle er mwyn sicrhau ein bod yn gallu cyflawni ein blaenoriaethau ac amcanion.

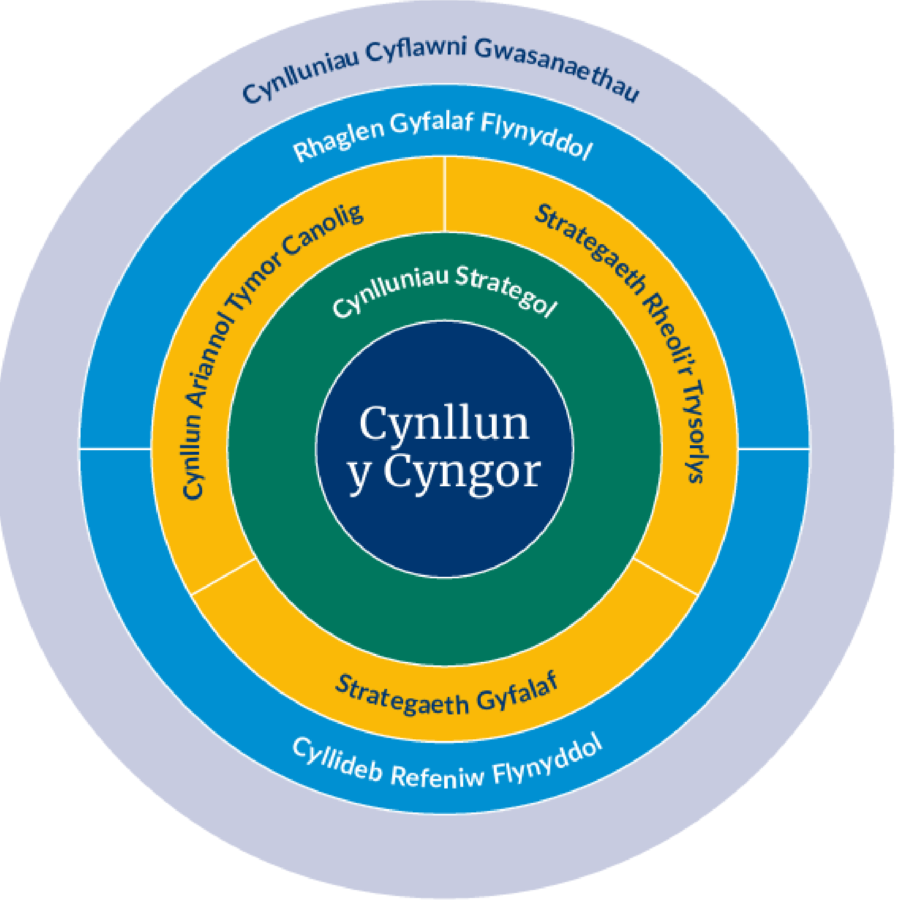

Yr Iaith Gymraeg

Cynyddu'r cyfleoedd i ddysgu a defnyddio'r iaith.:

Erbyn 2028 byddwn wedi:	Yn 2026/27 byddwn yn:
Sicrhau bod ein Strategaeth Hybu'r Gymraeg yn cael ei diwygio yn 2026 a'i bod yn ymateb i ganlyniadau'r cyfrifiad diwethaf	• Derbyn sicrwydd gan Swyddfa Comisiynydd y Gymaeg ynglyn â disgwyliadau strategaeth newydd • Sicrhau cymeradwyaeth i Strategaeth Hybu'r Gymraeg newydd a rhoi y strategaeth newydd ar waith.
Diweddaru ein polisi iaith Gymraeg a datblygu polisi newydd ar ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle	• Mesur dealltwriaeth staff o ofynion y safonau a'r polisi iaith Gymraeg newydd • Cynnal adolygiad siopwr cudd o'r ddarpariaeth iaith Gymraeg yng ngwasanaethau'r cyngor • Hunanasesu ein cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg.

Ehangu ein cynnig o hyfforddiant er mwyn creu mwy o gyfleoedd i'n staff, a'n cynghorwyr, partneriaid a thrigolion yr ynys ddatblygu eu sgiliau Cymraeg	• Parhau i gydweithio efo Dysgu Cymraeg Gogledd Orllewin i ddarparu cyfleoedd i staff ac aelodau etholedig fel y gallent wella eu sgiliau iaith Gymraeg drwy:
	  ▪ Gynnal pump dosbarth iaith Gymraeg
	  ▪ Cynnal ymgyrchoedd, o leiaf unwaith y mis, i annog pobl i ddefnyddio'r Gymraeg
	  ▪ Gweithio gyda phartneriaid i gynyddu defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle.
	• Rhoi cynllun ar waith i gynyddu defnydd o'r Gymraeg yn y maes hamdden a chwaraeon

Gofal Cymdeithasol a Llesiant

Rhoi'r cymorth cywir ar yr adeg gywir

Erbyn 2028 byddwn wedi:	**Yn 2026/27 byddwn yn:**

Adolygu a moderneiddio'r dull o ddarparu gofal a chefnogaeth	• Gweithio gyda'n gilydd i gymeradwyo a rhoi ar waith Cynllun Strategol Ynys Oed Gyfeillgar:
	  ○ Datblygu ein rhaglen ataliol gan ddod o hyd i leoliad hwylus sy'n cynnig cyfleoedd i asesu, hyrwyddo a datblygu sgiliau byw'n annibynnol
	
	• Trawsnewid gwasanaethau dydd drwy barhau i weithio gyda phartneriaid i gynnal gweithgareddau dydd mewn lleoliadau cymunedol, ac ehangu'r model yn dilyn ymgysylltiad
	• Gweithio i gynnal y niferoedd isel o bobl ifanc a phobl sy'n gadael gofal sydd ddim mewn Addysg, Cyflogaeth neu Hyfforddiant (NEET), a gweithio i leihau niferoedd eto lle bynnag y bo'n bosibl
	
	• Croesawu dros 500,000 o ymweliadau i ganolfannau Môn Actif
	• Gweithredu System archebu gweithgareddau newydd a modern, fydd yn galluogi derbyn taliadau aelodaeth ar-lein
	• Buddsoddi £2.5m yng nghyfleusterau Môn Actif:
	  ○ Plas Arthur; gwella a moderneiddio i gynnwys derbynfa, caffi, chwarae meddal, stiwdio ffitrwydd ac ystafelloedd newid
	  ○ Amlwch; buddsoddi yn yr ystafelloedd newid ochr gwlyb
	
	• Sicrhau bod cronfa ddata Gofal Cymdeithasol modern (Cysylltu Gofal Mosaic) yn weithredol.

Gwella ac ymestyn y ddarpariaeth tai a chymorth	• Moderneiddio a gwneud y gorau o 'Dai â Chymorth' drwy greu capasiti ychwanegol o 12 uned o safon, yn cynnwys:
	  ○ Hen safle'r farchnad, Y Fali (4 uned ar gyfer7 person)
	  ○ Pencoed, Rhostrehwfa (4 uned – 3 wedi'i llenwi, lle i un arall)
	  ○ Maes y Ffridd, Gwalchmai (4 uned)

	○ Chwilio am leoliadau pellach addas ar draws yr ynys. • Adnabod rhaglen ychwanegol o 3 eiddo addas i fodloni gofynion oes defnyddwyr gwasanaeth.
Ehangu cyfleoedd i bobl dderbyn gofal yn agosach at eu cymunedau lleol	• Cynyddu cyfranogiad mewn hybiau cymunedol integredig, cynnal lleiafswm o 6 Fforwm Cymuned a ehangu hygyrchedd yr hybiau, gan ddarparu gwasanaeth presgripsiynu cymdeithasol yn rhai o'r hybiau hynny • Gweithio gyda phartneriaid allweddol a sefydliadau cymunedol i ddatblygu cyfleoedd ataliol er mwyn gwella iechyd a llesiant unigolion, gan gynnwys: ○ Agor Hwb Cymunedol Canolfan Glanhwfa – a chreu gweithgareddau cefnogol ychwanegol ar gyfer defnyddwyr a gofalwyr o fewn Canolfan Dementia Ynys Môn erbyn Hydref 2026 ○ Ehangu rhaglen Nifty60s i chwe cymuned erbyn Hydref 2026 ○ Gweithio gyda Cynghrair Seiriol i beilota prosiect trafnidiaeth gymunedol gan edrych ar efelychu llwyddiant ardaloedd eraill • Helpu pobl unig ac ynysig drwy drefnu 11 digwyddiad sy'n pontio cenedlaethau: ○ 2 ddigwyddiad Sporting Memories ○ 4 gêm Boccia rhwng cenedlaethau erbyn ○ 5 gweithgaredd rhwng cenedlaethau erbyn Mawrth 2027 • Annog 500 o unigolion i gyfranogi yn y cynllun Dementia Actif.
Datblygu'r ddarpariaeth fewnol ar gyfer plant mewn gofal, Cartrefi Clyd a gofalwyr maeth	• Dod o hyd i eiddo ar gyfer un Cartref Clyd pellach ar yr ynys (un wedi prynu yn 25/26) • Sefydlu chwech lleoliad gofal maeth ychwanegol yn ystod 2026/27 • Ehangu a gwella darpariaeth gofal plant: ○ Gwella cymhwystra plant ○ Cynyddu nifer y bobl sy'n manteisio ar y cynnig gofal plant ○ Gwella ansawdd lleoliadau gofal plant ○ Mesur boddhad rhieni.

Addysg

Sicrhau darpariaeth effeithiol ar gyfer heddiw a chenedlaethau'r dyfodol:

Erbyn 2028 byddwn wedi:	Yn 2026/27 byddwn yn:
Sicrhau bod y strategaeth foderneiddio cymunedau dysgu yn creu ysgolion effeithiol gydag arweinyddiaeth gref ac amgylchfyd addysgu pwrpasol	• Paratoi a cyflwyno achos busnes amlinellol strategol i Llywodraeth Cymru yn Ch1 2026/27 • Cyflwyno *New Project Request* ar gyfer adeilad newydd i Ysgol Uwchradd Caergybi i'r WEPCO a cychwyn Cam 1 MIM • Paratoi a gweithredu cynllun strategol newydd, i ddatblygu perthynas waith well rhwng darparwyr addysg ôl-16 presennol. • Moderneiddio systemau rheoli gwybodaeth newydd ar gyfer ysgolion er mwyn gwella eu heffeithiolrwydd
Datblygu'r Gymraeg ar draws pob lleoliad addysgol trwy wireddu nodau, amcanion a deilliannau a osodwyd yng 'Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg'	• Trochi 96 o ddisgyblion heb lawer neu heb ddim sgiliau Cymraeg drwy'r canolfannau iaith • Cefnogi 3 ysgol i ategu eu cynllun hunan wella CSGA drwy ymgysylltu ag uwch reolwyr, Canolfannau Iaith a swyddog Siarter Iaith.
Sicrhau'r profiadau a'r cynnydd gorau bosibl i blant a phobl ifanc drwy ddarparu'r Cwricwlwm i Gymru ym mhob cymuned ledled yr ynys	• Gweithredu cynllun strategol MCD a gweithio gydag ysgolion i wella presenoldeb mewn ysgolion ym Môn i 95% • Adolygu, addasu a moderneiddio cynnig addysgol yr Oriel/Archifau a Llyfrgelloedd i ysgolion • Sicrhau bod y Cwricwlwm i Gymru a phrosesau asesu a phontio ar waith ym mhob ysgol. Cynnal ymweliadau gan Uwch Reolwyr- teithiau dysgu / craffu ar lyfrau / trafodaethau gyda dysgwyr ac ymarferwyr • Casglu a chraffu ar gynlluniau pontio ysgolion er mwyn datgan os yn cyrraedd y gofynion y llwyddiannus • Cynlluniau cyd-weithio Cynradd / Uwchradd - sicrhau bod y cynlluniau hyn yn cyrraedd gofynion / deilliannau yn llwyddiannus

Tudalen 45

	• Sicrhau bod pob ardal dalgylch yn gweithio gyda'i gilydd, o ysgol i ysgol, i gefnogi plant a phobl ifanc ddatblygu eu sgiliau a'u sgiliau digidol • Gweithio at gwblhau hyfforddiant diogelu Grŵp A, B a C 100% ar gyfer staff sydd angen y lefel hyfforddiant perthnasol • Gweithio at ddod yn Ynys Wybodus am Drawma gan cefnogi dwy ysgol arall i gyflawni achrediad TIS • Creu gwasanaethau newydd ADY, Chynhwysiad ag Ymgysylltu sydd yn gallu diwallu anghenion dysgwyr a chefnogi ysgolion • Adolygu prosesau mapiau darparu ar gyfer Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) a Chynhwysiant mewn ysgolion i hwyluso'r gwaith o fonitro a mesur addasrwydd, ansawdd a chanlyniadau dysgwyr ADY.
Cynyddu cyfleoedd addysgol ar gyfer oedolion er mwyn i drigolion Ynys Môn ddatblygu'n bersonol trwy gydol eu bywyd	• Gweithio at gyrraedd 50% o ysgolion yn cynnig mannau cymunedol • Gweithio gyda partneriaid tuag at gael mwyafrif o'n Ysgolion yn agor eu cyfleusterau tu allan i oriau ysgol er mwyn annog plant a'u teuluoedd i gymryd rhan mewn gweithgareddau addysgol a chymunedol. • Holiadur blynyddol i'w rannu er mwyn mesur effaith y cynllun • Gweithredu y Cynllun Darparu Gwasanaeth Addysg Oedolion yn y Gymuned. Goruchwylio darpariaeth y Rhwydwaith Addysg Oedolion Gwynedd a Môn; Monitro trwy adroddiadau ar y ddarpariaeth sydd yn cael ei gyflenwi yn chwarterol.

Tai

Sicrhau bod gan bawb yr hawl i alw rhywle’n gartref:

Erbyn 2028 byddwn wedi:	Yn 2026/27 byddwn yn:
Mynd i’r afael â’r agenda effeithlonrwydd ynni / tlodi tanwydd gan weithio tuag at wireddu Safonau Ansawdd Tai Cymru (SATC) 2023	• Cynyddu nifer yr eiddo sy’n cydymffurfio gyda tharged ynni SAP 75 SATC 2023 o 30% i 40%; cynnydd targed o 400 eiddo • Sicrhau fod holl eiddo’r Cyngor gyda Llwybr Ynni Targed.
Agor trydydd cynllun tai gofal ychwanegol a gyda chynlluniau am y pedwerydd	• Cadarnhau hawl cynllunio ar gyfer Gofal Ychwanegol yn Nhyddyn Mostyn, Porthaethwy • Cychwyn gwaith adeiladu yn ystod chwarter 1 26/27 • Ymgysylltu parhaol gyda trigolion lleol i godi ymwybyddiaeth am y cynllun ag ymateb i ymholiadau.
Cynyddu’r dewis a’r nifer o dai sydd ar gael i drigolion yr ynys gan hefyd gynorthwyo aelwydydd i allu prynu eu cartrefi cyntaf	• Adolygu’r Polisi Cyffredin ar Osod Tai (PCOT) i ymgorffori’r gwersi a ddysgwyd o’r PCOT cyfredol ynghyd â newidiadau deddfwriaethol Lansio PCOT newydd yn 2025 • Datblygu 31 tŷ newydd • Hwyluso’r gwaith o adnewyddu 70 tŷ gwag • Cynorthwyo hyd at 32 prynwr tro cyntaf i fynd ar y farchnad dai, yn ogystal a • 3 wedi cael cymorth drwy Cynllun Cymorth Prynu Môn.

Cynnal asesiad anghenion marchnad tai gyda phrosbectws tai blynyddol er mwyn adrodd ar gynnydd mewn cyflenwad o dai fforddiadwy	• Cyflawni cynllun gweithredu trosi eiddo gwag 31 Mawrth 2027, yn cynnwys:
	  ◦ Asesiadau wedi ei gwblhau
	  ◦ Prospectws tai mewn lle.

Cytuno ar y blaenoriaethau ar gyfer gweithgareddau cyfranogiad tenantiaid a dyrannu adnoddau er mwyn cynnwys llais ein tenantiaid o fewn ein gwasanaethau	• Cyflawni ein cynllun Profiad Cwsmer - cynnydd o 10% fesul mis mewn cysylltiadau CRM gan denantiaid • Adolygu a gwella ein defnydd o ddata i roi mewnwelediad i feysydd sy'n tan-berfformio a gwelliannau i'n adrodd ar berfformiad.

Economi

Hyrwyddo cyfleoedd i ddatblygu economi'r ynys:

Erbyn 2028 byddwn wedi:	Yn 2026/27 byddwn yn:
Cefnogi cynlluniau cynhyrchu ynni carbon isel	• Gweithio gyda phartneriaid fel GBE-N i wireddu'r rhaglen SMR gan leihau'r effaith a sicrhau'r buddion economaidd-gymdeithasol gorau i bobl leol • Dylanwadu ar Lywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid allweddol eraill a chydweithio â hwy ar ddatblygiadau ynni ar raddfa fawr • Cytuno ac arwyddo'r PPA (rhwng GBE-N a CSYM) ar gyfer cyflawni materion caniatáu statudol. • Diweddaru Canllawiau Cynllunio Atodol (CCA/SPG) Wylfa.
Cydweithio i wireddu amcanion economi cylchol	• Adolygu trefniadau i gasglu eitemau gellir eu hailddefnyddio (yn hytrach na'u hailgylchu).
Datblygu unedau busnes newydd i gynorthwyo tyfiant a datblygiad busnesau lleol	• Parhau i wneud cynnydd gyda Chynllun Adfywio Economaidd Gogledd Môn drwy: ○ Sicrhau cyllid cyfalaf er mwyn adeiladu unedau busnesu newydd ac ailddatblygu adeilad y Derfynfa Forol, gyda gwaith ar y safle wedi cychwyn; ○ Sicrhau cyllid grant ychwanegol i gefnogi gweithgareddau datblygu prosiect ac ymyraethau eraill; ○ Gweithio ac ymwneud â'r sector preifat i ddenu buddsoddiadau i'r Ynys ; ○ Targedu buddsoddiad ac ymdrechion adfywio yn y Stryd Fawr; ○ Cefnogi perchnogion safleoedd yn eu hymdrechion i fynd i'r afael â safleoedd tir llwyd a safleoedd sy'n peri pryder • Goruchwylio'r gwaith o ddarparu Cynllun Strategol Gwella Canol Trefi Ynys Môn • Parhau i ddyrannu grantiau ac arwain ar ymyraethau canol trefi, a dyrannu cyllid drwy'r Gronfa Ffyniant Bro a menter Trawsnewid Tref sy'n cael ei chefnogi gan Lywodraeth Cymru

	• Datblygu a chymeradwyo Strategaeth a chynllun gweithredu i'r Ynys, ar gyfer menter 'Treftadleoedd' Cronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol.
Manteisio ar fuddsoddiad ychwanegol er budd yr economi leol	• Cydweithio gyda rhanddeiliaid allweddol i symud ymlaen, sicrhau a sefydlu Rhaglen Porthladd Rhydd llwyddiannus yn Ynys Môn yn unol â gofynion Llywodraeth Cymru a'r DU, a sefydlu trefniadau llywodraethu cadarn • Anelu i'r Porthladd Rhydd fod yn llawn weithredol erbyn Hydref 2026. Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth wedi'i lofnodi'n ffurfiol gan Lywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru a Chyngor Sir Ynys Môn, gyda'r cytundeb yn datgloi gwerth £25 miliwn o gyllid. • O ganlyniad i gefnogaeth gan gyllid cyfalaf Porthladd Rhydd bydd gwaith yn cychwyn o glirio a dymchwel ar safle Peboc, gan baratoi' ar gyfer datblygiadau a buddsoddiadau yn yr ardal yn y dyfodol. • Sicrhau cyllid allanol i fynd i'r afael ag anghenion yr Ynys a chyfleoedd economaidd ar Ynys Môn e.e. Cronfa Effaith Balchder Bro, Cronfa Twf Lleol a Chronfa Treftadaeth y Loteri.
Tyfu a hyrwyddo'r economi ymwelwyr mewn ffordd barchus a chynaliadwy er mwyn sicrhau buddion ar gyfer ein cymunedau a'n hymwelwyr	• Darparu'r cynllun gweithredu Tirweddau Dynodedig i sicrhau bod blaenoriaethau'r Cyngor a Llywodraeth Cymru ar gyfer adfer natur a lliniaru newid hinsawdd yn cael eu gwireddu • Gweithio gyda phartneriaid i ddarparu rhaglenni plannu coed a gwaith dalgylch afon i helpu i wella ansawdd dŵr • Cynnig mwy o gyfleoedd i ffermwyr yn y Tirweddau Dynodedig a'r llain glustogi i wella cynefinoedd • Gweithio gyda ffermwyr i ddarparu model ffermio cynaliadwy, drwy arbrawf Ffermio Bro y Cynllun Ffermio Cynaliadwy • Darparu amrywiaeth o weithgareddau i warchod a gwella rhinweddau arbennig yr AHNE • Gweithredu y Cynllun Rheoli Cyrchfan Ynys Mon (2023-2028): • Sefydlu Partneriaeth Cyrchfan Newydd

Tudalen 49

	• Darparu prosiectau allweddol i wella seilwaith a phrofiad ymwelwyr gan leihau'r effaith a phwysau negyddol. Arwain ar welliannau i'r isadeiledd morwrol i gefnogi'r sector twristiaeth.
	• Cydweithio gyda Llywodraeth Cymru i wella gweithgareddau i ymwelwyr ar fordeithiau sy'n cyrraedd Caergybi
	• Ymgynghori a phreswylwyr a busnesau ar yr Ardoll Ymwelwyr i benderfynu os bydd yr Ardoll yn cael ei gyflwyno ar Ynys Mon
	• Canolbwyntio ar wella'r Llwybr Arfordirol drwy ddefnyddio ffynonellau ariannu allanol, a chysylltu'r gwelliannau hyn gyda phrosiectau gwella natur er mwyn cyfoethogi profiadau'r rheiny sy'n defnyddio'r llwybr arfordirol
	  ○ Dod o hyd i safleoedd ar gyfer gwelliannau sylweddol, yn dilyn arolwg cyflawni ar gyfleoedd gwella cynefinoedd a,
	  ○ Defnyddio'r Gronfa Twf Lleol i gynyddu cyllid cyfredol ar gyfer y Llwybr Arfordirol i wella'r llwybr.

Ailddatblygu safleoedd diwydiannol a thir llwyd nad ydynt yn cael eu defnyddio	• Cefnogi perchnogion tir i ailddatblygu safleoedd diwydiannol, gan gynnwys: hen safle Anglesey Aluminium, safle Two Sisters, Rhosgoch, Octel (Amlwch), Llangefni a hen safle diwydiannol Lairds ym Miwmares. • Datblygu dogfen Strategaeth a ffefrir ar gyfer y CDLl bydd yn amlinellu'r weledigaeth, amcanion ac opsiynau ar gyfer datblygiadau a'r defnydd o dir ar Ynys Môn.

Newid Hinsawdd

Ymateb i'r argyfwng, mynd i'r afael â newid a gweithio tuag at bod yn sefydliad sero net erbyn 2030:

Erbyn 2028 byddwn wedi:	Yn 2026/27 byddwn yn:
Lleihau ein hallyriadau carbon uniongyrchol er mwyn sicrhau bod y targed net sero erbyn 2030 o fewn cyrraedd	• Cyflawni gweithredoedd i lleihau allyriadau'r Cyngor a nodi'r yn ein Cynllun Blynyddol Tuag at Sero Net 26/27 a'u monitro yn y Grŵp Llywio Sero Net. • Gyrru'r Cynllun Trawsnewid Fflyd yn ei flaen drwy gynyddu nifer y cerbydau carbon isel (yn ddibynnol ar gyllid cyfalaf a grant), a: ○ Arbrofi â chynllun gwefru gartref ar gyfer fflyd cerbydau trydan Cyngor ○ Gosod pwyntiau gwefru ychwanegol ar gyfer cerbydau fflyd ar safleoedd y Cyngor • Gosod paneli solar ar adeiladau'r Cyngor yn ddibynnol ar ddefnyddio cyllideb Salix.
Cynyddu cyfraddau ailgylchu	• Gweithio tuag at gyflawni targed ailgylchu Llywodraeth Cymru sef ailgylchu 70% o wastraff o domestig y Cyngor, drwy: ○ Ddadansoddi canlyniadau'r ymgynghoriad ○ Mabwysiadu newidiadau i'r gwasanaeth ailgylchu • Cynyddu cyfraddau ailgylchu ar gyfer casglu gwastraff o adeiladau'r Cyngor i 60% • Lleihau digwyddiadau tipio anghyfreithlon.
Sicrhau bod gwasanaethau'n ystyried newid hinsawdd a bioamrywiaeth fel materion allweddol wrth wneud penderfyniadau	• Cwblhau cynlluniau rheoli llifogydd Lôn Trearddur a Bodffordd. • Rhoi nifer o gynlluniau atal llifogydd graddfa bach ar waith • Datblygu cynlluniau atal llifogydd a chyflwyno ceisiadau grant i'w gwireddu yn y dyfodol.
Creu opsiynau teithio carbon isel eang i drigolion ac ymwelwyr â'r ynys	• Datblygu cynllun teithio llesol a'i rhoi ar waith ym Menllech a man waith arall • Treialu cynllun trafnidiaeth gymunedol i gysylltu ardaloedd gwledig gyda phrif lwybrau trafnidiaeth • Ymestyn y rhwydwaith pwyntiau gwefru cerbydau trydan cyhoeddus ledled yr ynys.

Tudalen 51

This page is intentionally left blank

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	**PWYLLGOR GWAITH**
Dyddiad:	**16 MEHEFIN 2026**
Pwnc:	**MONITRO'R GYLLIDEB REFENIW, ALLDRO 2025/26**
Deilydd Portffolio:	**CYNG ROBIN WILLIAMS - DIRPRWY ARWEINYDD A DEILYDD PORTFFOLIO CYLLID A BUSNES CORFFORAETHOL A PHROFIAD Y CWSMER**
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	**MARC JONES - CYFARWYDDWR SWYDDOGAETH (ADNODDAU) / SWYDDOG ADRAN 151**
Awdur yr Adroddiad: Ffôn: E-bost:	**BETHAN H OWEN - RHEOLWR GWASANAETHAU CYFRIFEG** 01248 752663 BethanOwen2@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	**Amherthnasol**

A - Argymhelliad/argymhellion a rheswm/rhesymau

Argymhellion:

(i) Nodi'r sefyllfa a nodir yn Atodiadau A, B a C mewn perthynas â pherfformiad ariannol yr Awdurdod hyd yma a'r alldro a ragwelir ar gyfer 2025/26;
(ii) Nodi'r crynodeb o gyllidebau wrth gefn ar gyfer 2025/26, y manylir arnynt yn Atodiad CH;
(iii) Nodi'r modd y caiff costau asiantaeth ac ymgynghorwyr eu monitro ar gyfer 2025/26 yn Atodiadau D a DD;
(iv) Nodi'r crynodeb o sefyllfa a wariant y Gronfa Cost Newid 2025/26 yn Atodiad E;
(v) Nodi bod amcangyfrif o falansau cyffredinol y Cyngor ar 31 Mawrth 2026 yn £18.949m.

Rheswm

Ar 6 Mawrth 2025, gosododd y Cyngor gyllideb net ar gyfer 2025/26 gyda gwariant net y gwasanaethau o £195.442m i'w cyllido o incwm y Dreth Gyngor, trethi annomestig a grantiau cyffredinol, yn ogystal â £2.459m o'r cronfeydd wrth gefn cyffredinol. Mae hyn yn cynnwys cyfanswm o £2.586m ar gyfer eitemau cyffredinol ac eitemau na chynlluniwyd ar eu cyfer. Gosodwyd cyllideb o £4.259m ar gyfer Premiwm y Dreth Gyngor, sef cynnydd o £0.493m. Gosodwyd cyllideb gytbwys gyda'r cynnydd o 8.50% y cytunwyd arno yn y Dreth Gyngor.

Mae'r adroddiad hwn yn nodi perfformiad ariannol gwasanaethau'r Cyngor ar ddiwedd chwarter 4, 31 Mawrth 2026. Cyflwynir adroddiad pellach i'r Pwyllgor Gwaith ar ôl cwblhau'r Datganiad Cyfrifon drafft.

Y sefyllfa ariannol gyffredinol a ragwelir ar gyfer 2025/26, gan gynnwys Cyllid Corfforaethol a chronfa'r Dreth Gyngor, yw tanwariant o £2.631m. Mae hyn yn 1.36% o gyllideb net y Cyngor ar gyfer 2025/26. Mae'r rhesymau dros y sefyllfa ariannol yn cael eu nodi yn yr adroddiad ynghlwm.

Mae'r alldro drafft yn well na'r ffigwr a ragwelwyd ar ddiwedd y trydydd chwarter, ac mae'r adroddiad yn nodi'r rhesymau dros y newid. Mae'r tanwariant a nodir yn yr adroddiad, a'i effaith ar falansau cyffredinol y Cyngor, yn cryfhau sefyllfa ariannol y Cyngor a bydd yn rhoi mwy o hyblygrwydd iddo wrth ystyried cyllideb refeniw 2027/28.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod a/neu ddewis yr opsiwn hwn?

Amherthnasol - Adroddiad monitro yw hwn ac nid yw'n cynnwys opsiynau i'w hystyried.

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae monitro cyllideb y Cyngor yn fater sydd wedi'i ddirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith.

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â pholisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?		
Ydi.		
D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?		
Ydi, ond mae unrhyw newidiadau o gymharu â'r gyllideb a gymeradwywyd yn cael eu nodi yn yr adroddiad.		
Dd – Asesu'r effaith bosib (os yw'n berthnasol):		
1	**Sut mae'r penderfyniad hwn yn effeithio ar ein hanghenion hirdymor fel Ynys?**	Mae'r adroddiad hwn at ddibenion monitro yn unig ac mae'n cael ei ddefnyddio, gydag adroddiadau eraill, i lunio'r strategaeth ariannol tymor canolig a'r gyllideb flynyddol. Bydd yr effaith ar anghenion hir dymor yr Ynys yn cael eu hasesu wrth osod y gyllideb flynyddol.
2	**A ragwelir y bydd y penderfyniad hwn yn atal costau/dibyniaethau ar yr Awdurdod yn y dyfodol? Os felly, sut?**	Amherthnasol
3	**A fuom yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn? Os felly, nodwch gyda phwy.**	Amherthnasol
4	**A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae eu rhan wrth gynllunio'r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rhai hynny y mae'r penderfyniad yn effeithio'n uniongyrchol arnynt? Esboniwch sut.**	Ymgynghorwyd â dinasyddion Ynys Môn fel rhan o broses gosod cyllideb 2025/26 ac ymgynghorir â nhw ynghylch cyllidebau yn y dyfodol.
5	**Nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad hwn ei gael ar y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.**	Amherthnasol
6	**Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad ei gael ar unrhyw un sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.**	Amherthnasol
7	**Nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad hwn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.**	Amherthnasol
E - Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		**Beth oedd eu sylwadau?**
1	**Prif Weithredwr / Tîm Arweinyddiaeth (TA)** (gorfodol)	Darparwyd copi drafft o'r adroddiad i Aelodau'r TA cyn hyn, a bydd unrhyw sylwadau a dderbyniwyd wedi cael eu hymgorffori i'r adroddiad terfynol.
2	**Cyllid / Swyddog 151** (gorfodol)	Amherthnasol - adroddiad y Swyddog Adran 151 yw hwn.
3	**Cyfreithiol / Swyddog Monitro** (gorfodol)	Mae'r Swyddog Monitro'n aelod o'r TA ac ystyriwyd unrhyw sylwadau a wnaed.
4	**Adnoddau Dynol (AD)**	Amherthnasol
5	**Eiddo**	Amherthnasol
6	**Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)**	Amherthnasol

7	**Sgriwtini**	Bydd y Panel Sgriwtini Cyllid yn adolygu'r sefyllfa ariannol ar ddiwedd chwarter 4 yn ei gyfarfod ar 9 Gorffennaf 2026.
8	**Aelodau Lleol**	Amherthnasol
9	**Unrhyw gyrff allanol / eraill**	Amherthnasol

F - Atodiadau:

- Atodiad A - Adroddiad Alldro Refeniw Dros Dro ar gyfer 2025/26
- Atodiad B - Tabl Alldro Dros Dro 2025/26
- Atodiad C - Dadansoddiad o'r Amrywiant a Ragwelir fesul Gwasanaeth a'r Rheswm
- Atodiad CH - Crynodeb o sefyllfa Cyllidebau Wrth Gefn ar gyfer 2025/26
- Atodiad D - Gwybodaeth ynglŷn â monitro Staff Asiantaeth 2025/26
- Atodiad DD - Gwybodaeth ynglŷn â monitro Ymgynghorwyr 2025/26
- Atodiad E - Cost Newid 2025/26

FF - Papurau cefndir (cysylltwch ag awdur yr adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):

Cyllideb Refeniw 2025/26 (fel y'i hargymhellwyd gan y Pwyllgor hwn ar 27 Chwefror 2025 a'i mabwysiadu gan y Cyngor Sir ar 6 Mawrth 2025)

ADRODDIAD MONITRO'R GYLLIDEB REFENIW - ALLDRO HEB EI ARCHWILIO 2025/26

1. Y GYLLIDEB REFENIW A GYMERADWYWYD AR GYFER 2025/26

1.1 Cymeradwyodd y Cyngor gyllideb refeniw net ar gyfer 2025/26 fel a ganlyn:-

Tabl 1
Cyllideb a Chyllid a Gymeradwywyd ar gyfer 2025/26

	£'000	£'000
Cyfanswm Gwariant Refeniw wedi ei Gymeradwyo	195,442	
Diwgiadau i'r Gyllideb ers Cymeradwyaeth	-	
Defnydd o gronfeydd wrth gefn y Cyngor	(2,459)	
Cyllideb Gymeradwy gyfredol ar gyfer 2025/26 (Net o Gronfeydd wrth Gefn)		**192,983**
Cyllidir gan		
Cyllid Allanol Cyfun (CAC)	135,881	
Debyd y Dreth Gyngor Safonol a Godwyd	52,843	
Premiwm y Dreth Gyngor ar Ail Gartrefi a Chartrefi Gwag	4,259	
Cyfanswm Cyllid 2025/26		**192,983**

2. Y SEFYLLFA A RAGWELIR AR GYFER Y GYLLIDEB A'R ALLDRO AR GYFER 2025/26

2.1 Dangosir yr alldro heb ei archwilio yn Nhabl 2, isod:-

Tabl 2
Crynodeb o'r Alldro heb ei archwilio

	2025/26 Cyllideb	Ch4 Alldro (Tan) / Gorwariant	% Amrywiant	Ch3 Rhagolwg (Tan) / Gorwariant	Symudiad
	£'000	£'000	%	£'000	£'000
Cyllidebau Gwasanaeth	178,931	(945)	(0.54%)	(137)	(833)
Cyllidebau Corfforaethol	16,511	(355)	(2.15%)	(667)	312
Cronfeydd Wrth Gefn Cyffredinol	(2,459)	0	0.00%	0	0
Gwariant Refeniw Net	**192,983**	**(1,300)**	**(0.69%)**	**(804)**	**(521)**
Cyllid Allanol Cyfun	135,881	0	0.00%	0	0
Y Dreth Gyngor Safonol	52,843	(1119)	(0.23%)	(483)	364
Premiwm y Dreth Cyngor	4,259	(1,212)	(28.47%)	(578)	(634)
Cyllid Net	**192,983**	**(1,331)**	**(0.69%)**	**(1,061)**	**(270)**
Rhagolwg Net (Tan) / Gorwariant	**192,983**	**(2,631)**	**1.36**	**(1,865)**	**(791)**

2.2 Mae'r sefyllfa amcangyfrifiedg ar gyfer Balansau Cyffredinol y Cyngor i'w weld yn Nhabl 3, isod:-

Tabl 3
Balansau Cyffredinol y Cyngor ar 31 Mawrth 2026

	Swm £'m	Pwrpas
Balans Agoriadol	(18,161)	
Cyllid ar gyfer Cyllideb 2025/26	2,459	
Trosglwyddiadau o'r Cronfeydd wrth gefn Clustnodedig	(716)	
Defnydd o'r cronfeydd wrth gefn yn y flwyddyn	100	I gyllido costau staffio ychwanegol Gwasanaethau Cyfreithiol – Pwyllgor Gwaith 24 Chwefror 2026
Y Sefyllfa Alldro 2025/26	(2,631)	
Balans Cyffredinol Cronfa'r Cyngor heb ei archwilio fel ar 31 Mawrth 2026	(18,949)	
Cyllid ar gyfer Cyllideb Refeniw 2026/27	1,685	
Balans Cyffredinol Cronfa'r Cyngor heb ei archwilio fel ar 1 Ebrill 2026	**(17,264)**	

3 PERFFORMIAD ARIANNOL FESUL GWASANAETH

3.1 Mae'r sefyllfa gyfun gyffredinol a ragwelir ar gyfer gwasanaethau'r Cyngor yn dangos alldro a ragwelir o £945k ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Gwelir yn Nhabl 4, isod, ddadansoddiad fesul Gwasanaeth ac mae dadansoddiad manylach wedi'i gynnwys yn Atodiad B:-

Tabl 4
Dadansoddiad o'r Sefyllfa a Ragwelir ar gyfer y Gyllideb, fesul Gwasanaeth

	(Tan) / Gorwariant £'000	%
Addysg Ganolog	(1,033)	(19.65)
Gwasanaethau Oedolion	(873)	(2.06)
Gwasanaethau Plant	1,337	7.76
Priffyrdd	(188)	(2.26)
Eiddo	118	6.49
Datblygu Economaidd	(153)	(4.89)
TGCh	(503)	(10.12)
Cynllunio	200	17.50
Busnes y Cyngor	275	12.87
Gwasanaethau Arall (Gwahaniaethau gwerth llai na £100k)	(149)	
Cyfanswm Amrywiant Gwasanaeth	**(945)**	**(0.54)**

3.2 Mae'r prif resymau am y gwahaniaethau'n cael eu crynhoi yn Nhabl 5, isod, ac mae dadansoddiad mwy manwl fesul Gwasanaeth ac Is-wasanaeth wedi'i gynnwys yn Atodiad C:-

Tabl 5
Dadansoddiad o'r Amrywiant a Ragwelir yn ôl Rheswm

	Alldro heb ei Archwilio £'000	Amrywiant a Ragwelir yn Ch 3 £'000	Symudiad £'000
Amrywiant mewn costau o ganlyniad i newid yn y galw am wasanaethau	3,451	3,247	204
Amrywiant mewn costau staffio sy'n codi o swyddi gweigion, net o gostau staff dros dro ychwanegol a staff asiantaeth a ddefnyddir	(1,239)	(871)	(368)
Newidiadau mewn prisiau contractau na wnaed darpariaeth ar eu cyfer yn y gyllideb a gymeradwywyd	(201)	(99)	(102)
Newidiadau mewn cyllid grant sy'n cynyddu neu'n lleihau'r gofyn am gyllid o'r gyllideb graidd	(1,690)	(1,020)	(670)
Incwm o ffioedd a thaliadau sy'n (uwch) / is na'r targed incwm	(2,120)	(1,956)	(164)
Amrywiant mewn costau sy'n gysylltiedig ag adeiladau	(488)	(294)	(194)
Amrywiant mewn costau sy'n gysylltiedig â chyflogi ymgynghorwyr allanol	78	23	55
Trosglwyddo cyllid i / (o) gronfeydd wrth gefn clustnodedig a balansau cyffredinol	845	431	414
Camgymeriadau yn y broses gosod cyllideb y gellir eu hadnabod yn rhwydd	32	20	12
Rhesymau amrywiol	387	382	5
CYFANSWM YR AMRYWIANT A RAGWELIR	**(945)**	**(137)**	**(808)**

3.3 Mae'r tabl uchod yn dangos tanwariant net cyffredinol o £0.945m ar draws gwasanaethau. Mae'r sefyllfa hon wedi'i gyrru'n bennaf gan incwm uwch na'r disgwyl ac arbedion staff parhaus oherwydd swyddi gwag, ynghyd ag arbedion sy'n deillio o symudiadau sy'n gysylltiedig â grantiau. Mae'r amrywiadau hyn wedi cael eu gwrthbwyso'n rhannol gan bwysau oherwydd cynnydd parhaus yn y galw am wasanaethau, yn enwedig mewn Gofal Cymdeithasol Oedolion. Nododd y broses o gau'r cyfrifon refeniw hefyd yr angen i drosglwyddo mwy o gyllid i gronfeydd wrth gefn clustnodedig.

3.4 Cyflawnwyd y tanwariannau mwyaf sylweddol o fewn Addysg Ganolog, Gwasanaethau Oedolion a TGCh, gan adlewyrchu cyfuniad o incwm uwch ac arbedion oherwydd swyddi gwag. Gwrthbwyswyd y rhain yn rhannol gan orwariant nodedig yng Ngwasanaethau Plant a Busnes y Cyngor, yn bennaf oherwydd cynnydd yn y galw am wasanaethau a phwysau sy'n gysylltiedig â staffio.

3.5 Yn gyffredinol, mae'r sefyllfa alldro yn adlewyrchu cyfuniad o amrywiadau sy'n cael eu harwain gan alw, perfformiad incwm a'r defnydd doeth o gronfeydd wrth gefn, gydag effeithiau llai yn deillio o gostau adeiladu, gwariant ymgynghori a ffactorau amrywiol eraill.

3.6 Adroddodd y gwasanaeth Addysg Ganolog danwariant cyffredinol ar ddiwedd y flwyddyn, yn bennaf o bedwar maes allweddol: GwE, Strategaeth Gwynedd a Môn, Prydau Ysgol a Lleoliadau All-Sirol. Mae'r amrywiad tanwariant ar gyfer GwE yn adlewyrchu ffactorau untro, gan gynnwys grant cau ac incwm ychwanegol o gredyd ymadael y Gronfa Bensiwn yn dilyn cau'r gwasanaeth. I'r gwrthwyneb, cofnododd cyllideb y Strategaeth ADY amrywiad gorwariant, yn bennaf oherwydd trosglwyddiad i'r gronfa ADY (i baratoi ar gyfer dychwelyd y gwasanaeth yn fewnol), wedi'i liniaru'n rhannol gan gostau partneriaeth is a chymhwyso cyllid grant i wariant craidd. Cafodd tanwariant y gwasanaeth Prydau Ysgol ei yrru gan brisiau contract is, incwm grant uwch, llai o alw a llai o wariant ar offer. Yn ogystal, cyfrannodd Lleoliadau All-Sirol at y tanwariant trwy lai o alw, costau lleoli is a newidiadau i leoliadau unigol, gan gynnwys terfyniadau a threfniadau codi tâl ADY diwygiedig.

3.7 Mae tanwariant y Gwasanaeth TGCh yn bennaf oherwydd nifer o swyddi gwag ar ddechrau'r flwyddyn, er bod nifer fach o swyddi gwag yn parhau, sy'n ganlyniad o staff yn cael eu penodi i swyddi gwahanol neu'n gadael yr Awdurdod. Adeiladwyd darpariaeth chwyddiannol ychwanegol i mewn i gyllidebau meddalwedd ar gyfer 2024/25 mewn ymateb i'r cynnydd sylweddol a welwyd mewn blynyddoedd blaenorol. Fodd bynnag, gostyngodd y gwariant cyffredinol ar draws y gwahanol gategorïau cyflenwadau a gwasanaethau, gan arwain at danwariannau mwy nag a ragwelwyd.

4. PERFFORMIAD ARIANNOL CYLLIDEBAU CORFFORAETHOL

4.1 Dangosir y sefyllfa ariannol a ragwelir ar ddiwedd y flwyddyn ariannol ar gyfer Cyllidebau Corfforaethol yn Nhabl 6 isod:-

Tabl 6
Y Sefyllfa Ariannol a Ragwelir ar gyfer Cyllidebau Corfforaethol 2025/26

	2025/26 Cyllideb £'000	Ch 4 Alldro (Tan) / Gorwariant £'000	Amrywiant %	Rheswm am yr Amrywiant
Ardollau	5,277	4	0.07	
Rhyddhad Trethi Dewisol	106	77	72.6	
Cyllid Cyfalaf	4,637	(771)	(16.62)	Benthyca is ac enillion buddsoddi uwch
Budd-daliadau a roddwyd	7,459	(189)	2.54	Llwyth achosion llai na'r disgwyl
Costau heb gyllideb (Yswiriant, Costau Cyfaloaf Pensiwn a Darpariaeth Drwg-Ddyledion)	-	374	-	
Cyfraniad Gwasanaethau Cefnogaeth gan CRT	(840)	25	(2.93)	
Cronfeydd ar gyfer digwyddiadau anisgwyl cyffredinol ac eraill, gan gynnwys Arbedion Corfforaethol	(126)	126	100	
Defnydd o Gronfeydd wrth Gefn Cyffredinol	(2,459)	-	-	
CYFANSWM	**14,053**	**(355)**	**(2.15)**	

5. CASGLU'R DRETH GYNGOR

5.1 Mae cyllideb Cronfa Casglu'r Dreth Gyngor yn cael ei phenderfynu gan ddefnyddio amcangyfrif o'r ddyled y gellir ei chasglu ar gyfer y flwyddyn bresennol yn unig, yn seiliedig ar ffigwr sylfaen y dreth a bennwyd ym mis Tachwedd 2024. Nid yw'n caniatáu ar gyfer ôl-ddyledion o flynyddoedd blaenorol, addasiadau i rwymedigaethau yn codi o flynyddoedd blaenorol (eithriadau, disgowntiau person sengl, trosglwyddo eiddo i drethi busnes ac ati), newidiadau yn sylfaen y dreth ar gyfer y flwyddyn gyfredol na darpariaeth ar gyfer dyledion drwg ac amheus. Ni ellir amcangyfrif y newidiadau hyn pan osodir y gyllideb ac, yn ddieithriad, maent yn arwain at wahaniaeth rhwng balans terfynol Cronfa Casglu'r Dreth Gyngor a'r gyllideb wreiddiol. Yn hanesyddol, bydd yr incwm a ragwelir ar gyfer y Dreth Gyngor yn gostwng yn ystod y flwyddyn wrth i gamau adennill gael eu cymryd ac wrth i drethdalwyr hawlio eithriadau a disgowntiau sy'n ddyledus iddynt. Roedd incwm y Dreth Gyngor craidd £119k yn uwch na'r gyllideb.

5.2 Mae premiwm y Dreth Gyngor wedi'i gynllunio i annog perchnogion eiddo gwag ac ail gartrefi i ddychwelyd yr eiddo i ddefnydd cyffredinol ac, o'r herwydd, mae risg y gall nifer yr eiddo sy'n talu'r premiwm leihau'n sylweddol yn ystod y flwyddyn. Er mwyn lliniaru'r risg hon, mae sylfaen y dreth ar gyfer eiddo premiwm wedi'i gosod ar 80% ac, os na fydd nifer yr eiddo sy'n talu'r premiwm yn gostwng yn sylweddol, yna bydd y gyllideb yn cynhyrchu gwarged. Mae'r newid yn y rheolau cymhwysedd ar gyfer trethi busnes ar lety hunanarlwyo wedi arwain at nifer o eiddo yn cael eu trosglwyddo'n ôl o drethi busnes i'r Dreth Gyngor, sydd wedi cynyddu eiddo sy'n destun y premiwm ail gartref. O ganlyniad, roedd elfen premiwm y Dreth Gyngor o'r Dreth Gyngor wedi'i gorgyflawni £1.212m. Fodd bynnag, mae risg sylweddol y bydd apeliadau'n cael eu penderfynu yn 2026/27 yn ymwneud ag eiddo hunanarlwyo a drosglwyddwyd o drethi busnes i'r Dreth Gyngor, gyda rhai wedi'u hôl-ddyddio i fis Ebrill 2023. Er mwyn gwrthbwyso'r risg hon, rhoddwyd £900k mewn cronfa wrth gefn clustnodedig ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2024/25, a fydd yn cael ei ddefnyddio i ad-dalu unrhyw gasgliadau i'r broses apelio.

6. CYLLIDEBAU AR GYFER DIGWYDDIADAU ANNISGWYL

6.1 Cyfanswm y cyllidebau gwariant gwreiddiol ar gyfer digwyddiadau annisgwyl oedd £2,586k ond, ar ôl caniatáu grant o £2m mewn perthynas â chyfraniadau yswiriant gwladol cyflogwr, y gyllideb net oedd £586k. Y net o drosglwyddiadau i gyllidebau gwasanaeth a throsglwyddiadau i ac o gronfeydd wrth gefn clustnodedig £741k (gan gynnwys y grant yswiriant gwladol). Y sefyllfa alldro oedd gorwariant o £154k, gweler Atodiad CH.

7. COSTAU ASIANTAETH AC YMGYNGHORWYR

7.1 Yn ystod y flwyddyn, hyd yma, gwariwyd £1,944k ar staff Asiantaeth, a'r gwasanaeth Gwastraff oedd yn gyfrifol am y rhan fwyaf o'r gwariant er mwyn cyflogi staff i weithio yn y canolfannau ailgylchu, y Gwasanaethau Oedolion er mwyn cyflogi staff llanw mewn cartrefi preswyl, Busnes y Cyngor er mwyn llenwi swyddi gweigion ac yn Adnoddau i lenwi swyddi gweigion a gwneud gwaith ychwanegol.

7.2 Mae'n rhaid defnyddio staff asiantaeth mewn canolfannau ailgylchu a chartrefi preswyl i sicrhau parhad gwasanaeth ac mae'r costau'n cael eu cyllido o gyllidebau craidd. Mae defnyddio staff asiantaeth yn hanfodol bellach yn y Gwasanaethau Cyfreithiol oherwydd problemau recriwtio, ac o fewn Caffael, lle roedd angen mwy o gapasoto pherwydd swyddi gweigion a'r angen i ymgymryd ag adolygiad a phrosesau ac ymarferion yn dilyn newid mewn deddfwriaeth. Mae'r costau'n yc ddau wasanaeth yn cael eu cyllido o gyllidebau staffio cyfredol a chronfeydd wrth gefn. Defnyddiwyd staff adennill ychwanegol i ddelio â'r dyledion sydd heb eu casglu, a bydd hyn yn cynhyrchu incwm ychwanegol i'r Cyngor fydd yn talu am gostau'r staff asiantaeth. Ceir dadansoddiad o'r gwariant fesul gwasanaeth yn Atodiad D.

7.3 Gwariwyd cyfanswm o £1,519k ar Ymgynghorwyr yn ystod y flwyddyn ariannol a chyllidwyd £831k o'r gwariant hwnnw gan grantiau neu o ffynonellau allanol. Mae Atodiad DD yn cynnwys crynodeb llawn o'r gwariant fesul gwasanaeth.

8. CRONFA COST NEWID

8.1 Gwariwyd £110k ar brosiectau unigol a gyllidwyd gan y Gronfa Cost Newid, gyda £207k o wariant yn cael ei gario drosodd i 2026/27. Allan o'r naw prosiect, mae dau wedi'u cwblhau yn llawn, mae 4 yn dod i ddiwedd y prosiect ond yn disgwyl cadarnhad fod y prosiect yn cwrdd â'r brîff a'u cwblhau i'r safon ddisgwyledig. Mae tri prosiect heb gychwyn eto. Mae'r manylion llawn wedi'u cynnwys yn Atodiad E.

9. CASGLIADAU

9.1 Mae'r sefyllfa alldro terfynol yn dangos tanwariant cyffredinol o £2.492m (1.29% o'r gyllideb gwariant net) ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026. Mae hyn yn cynrychioli gwelliant sylweddol o'i gymharu â rhagolygon cynharach ac mae'n bennaf oherwydd incwm uwch na'r disgwyl a dderbyniwyd ar draws sawl gwasanaeth yn ystod mis olaf y flwyddyn ariannol, ynghyd â chyllid grant ychwanegol annisgwyl sydd wedi cael effaith ffafriol ar y sefyllfa gyffredinol.

9.2 Mae'r sefyllfa o ran Gwasanaethau Plant yn parhau i fod yn destun pryder arbennig, gyda gorwariant o £1.337m, er gwaethaf cynnydd yng nghyllideb 2025/26 o £2.8m (19.4%). Mae'r rhagolwg yn seiliedig ar y lefel bresennol o alw, ond mae'r galw'n amrywio yn ystod y flwyddyn a gall newid yn sylweddol, e.e. gall un lleoliad ar gyfer cleient dibyniaeth uchel sydd ag anghenion gofal arbenigol gostio rhwng £250k a £500k. Bydd unrhyw gynnydd yn y galw am wasanaethau ond yn gwaethygu'r sefyllfa.

9.3 Ar hyn o bryd, mae cyllideb y Gwasanaethau i Oedolion yn rhagweld tanwariant o £0.873m. Fodd bynnag, mae'r sefyllfa yma'n cael ei gefnogi'n sylweddol gan nifer o ffactorau untro, gan gynnwys defnyddio incwm grant a chronfeydd wrth gefn. Yn absenoldeb y mesurau lliniaru hyn, byddai'r gwasanaeth yn adrodd gorwariant yn lle hynny. Fel gyda Gwasanaethau Plant, mae Gwasanaethau Oedolion yn gweithredu mewn amgylchedd sy'n cael ei arwain gan alw lle mae pwysau'n parhau'n uchel. O ganlyniad, gallai colli neu leihau cyllid grant ychwanegol yn ystod y flwyddyn fod wedi arwain at sefyllfa alldro llawer llai ffafriol.

9.4 Mae sefyllfa ariannol gyffredinol y Cyngor yn un iach, gyda'r tanwariant yn cyfrannu at gynnydd yng nghronfeydd wrth gefn cyffredinol y Cyngor. Mae balans y cronfeydd wrth gefn cyffredinol yn cyfateb i 9.16% o gyllideb refeniw net 2026/27, o'i gymharu â'r lefel isaf a argymhellir o 5%. Mae hyn yn rhoi lefel o le i'r Cyngor y gellir ei ddefnyddio i gyllido blaenoriaethau ychwanegol yn 2026/27 sydd angen cyllid untro ac yn caniatáu i'r Cyngor, unwaith eto, ddefnyddio cronfeydd wrth gefn i helpu i gydbwyso'r gyllideb yn 2027/28, os bydd hyn yn angenrheidiol.

APPENDIX B

ALLDRO REFENIW AR GYFER Y FLWYDDYN ARIANNOL YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2026
REVENUE OUTTURN FOR THE FINANCIAL YEAR ENDING 31 MARCH 2026

Gwasanaeth/Swyddogaeth *Service/Function*	**2025/26 Cyllideb Blynyddol Annual Budget £'000**	**2025/26 Alldro Dros Dro / Provisional Outturn £'000**	**2025/26 Cyfanswm Amrywiaeth Alldro Dros Dro / Provisional Total Outturn Variance £'000**	**2025/26 Gor / (Tan)wariant dros dro fel % o'r Gyllideb Gyfan / Provisional Over / (Under)spend as a % of Total Budget %**	**2025/26 Rhagolwg i Ch3 ar gyllidebau a reolir gan y gwasanaethau / Forecast to Qtr 3 on Service Controlled Budgets £'000**
Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc ***Education, Skills and Young People***					
Cyllideb Datganoledig Ysgolion *Delegated Schools Budget*	64,671	64,671	0	0.00	0
Addysg Canolog *Central Education*	5,255	4,222	(1,033)	(19.65)	(189)
Diwylliant *Culture*	1,593	1,623	30	1.91	92
Gwasanaethau Oedolion ***Adult Services***	42,356	41,482	(873)	(2.06)	(1,246)
Gwasanaethau Plant ***Children's Services***	17,230	18,568	1,337	7.76	1,625
Tai ***Housing***	2,991	2,990	0	(0.02)	(182)
Priffyrdd, Eiddo a Gwastraff ***Highways, Property & Waste***					
Priffyrdd *Highways*	8,333	8,145	(188)	(2.26)	(244)
Eiddo *Property*	1,810	1,928	118	6.49	98

Gwasanaeth/Swyddogaeth ***Service/Function***	**2025/26 Cyllideb Blynyddol Annual Budget**	**2025/26 Alldro Dros Dro / Provisional Outturn**	**2025/26 Cyfanswm Amrywiaeth Alldro Dros Dro / Provisional Total Outturn Variance**	**2025/26 Gor / (Tan)wariant dros dro fel % o’r Gyllideb Gyfan / Provisional Over / (Under)spend as a % of Total Budget**	**2025/26 Rhagolwg i Ch3 ar gyllidebau a reolir gan y gwasanaethau / Forecast to Qtr 3 on Service Controlled Budgets**
Gwastraff *Waste*	10,352	10,312	(41)	(0.39)	60
Rheoleiddio a Datblygu Economaidd ***Regulation & Economic Development***					
Datblygu Economaidd *Economic Development*	3,132	2,979	(153)	(4.89)	(113)
Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd *Planning and Public Protection*	2,951	3,054	104	3.51	172
Trawsnewid ***Transformation***					
Adnoddau Dynol *Human Resources*	2,061	1,996	(66)	(3.19)	(11)
TGCh *ICT*	4,964	4,484	(479)	(9.66)	(403)
Trawsnewid Corfforaethol *Corporate Transformation*	1,085	1,046	(39)	(3.61)	(37)
Adnoddau ***Resources***	3,906	3,909	3	0.07	10
Busnes y Cyngor ***Council Business***	2,136	2,411	275	12.87	262
Costau Corfforaethol a Democrataidd ***Corporate & Democratic costs***	3,191	3,278	87	2.73	(15)
Rheolaeth Corfforaethol ***Corporate Management***	913	886	(27)	(2.94)	(16)
Cyfanswm Cyllidebau Gwasanaethau Total Service Budgets	**178,931**	**177,986**	**(945)**	**(0.54)**	**(137)**

Gwasanaeth/Swyddogaeth ***Service/Function***	**2025/26 Cyllideb Blynyddol Annual Budget**	**2025/26 Alldro Dros Dro / Provisional Outturn**	**2025/26 Cyfanswm Amrywiaeth Alldro Dros Dro / Provisional Total Outturn Variance**	**2025/26 Gor / (Tan)wariant dros dro fel % o'r Gyllideb Gyfan / Provisional Over / (Under)spend as a % of Total Budget**	**2025/26 Rhagolwg i Ch3 ar gyllidebau a reolir gan y gwasanaethau / Forecast to Qtr 3 on Service Controlled Budgets**
		£'000	**£'000**	**£'000**	**£'000**
Ardollau *Levies*	5,277	5,280	4	0.07	0
Rhyddhad Trethi Dewisol *Discretionary Rate Relief*	106	183	77	72.60	68
Cyllido Cyfalaf *Capital Financing*	4,637	3,866	(771)	(16.62)	(1,482)
Cyllidebau ar gyfer digwyddiadau annisgwyl Cyffredinol ac Eraill *General & Other Contingencies*	(126)	0	126	(100.00)	22
Cronfeydd wrth Gefn Cyffredinol y Cyngor *Council's General Reserves*	(2,459)	(2,459)	-	0.00	0
Cyfraniad CRT y Gwasanaethau Cefnogol *Support Services contribution HRA*	(840)	(815)	25	(2.93)	84
Budd-daliadau a Roddwyd *Benefits Granted*	7,459	7,270	(189)	(2.54)	41
Costau heb gyllideb ac na ellir eu rheoli: yswiriant, costau pensiwn a dileu drwg ddyledion / lwfansau amhariad ar incwm gwasanaethau *Unbudgeted, uncontrollable costs: insurances, pension costs and bad debt write offs / impairment allowances on services' income*	0	373	373	0.00	600
Cyfanswm Cyllid Corfforaethol ***Total Corporate Finance***	**14,053**	**13,698**	**(355)**	**(2.79)**	**(667)**
Cyfanswm 2025/26 ***Total 2025/26***	**192,984**	**191,684**	**(1,331)**	**(0.69)**	**(804)**

Gwasanaeth/Swyddogaeth *Service/Function*	2025/26 Cyllideb Blynyddol Annual Budget	2025/26 Alldro Dros Dro / Provisional Outturn	2025/26 Cyfanswm Amrywiaeth Alldro Dros Dro / Provisional Total Outturn Variance	2025/26 Gor / (Tan)wariant dros dro fel % o'r Gyllideb Gyfan / Provisional Over / (Under)spend as a % of Total Budget	2025/26 Rhagolwg i Ch3 ar gyllidebau a reolir gan y gwasanaethau / Forecast to Qtr 3 on Service Controlled Budgets
Cyllido*Funding*					
Trethi Annomestig *NDR*	(25,097)	(25,097)	0	0.00	0
Y Dreth Gyngor *Council Tax*	(52,843)	(52,962)	(119)	0.23	(483)
Premiwm y Dreth Gyngor *Council Tax Premium*	(4,259)	(5,472)	(1,212)	28.47	(578)
Grant Cynnal Refeniw *Revenue Support Grant*	(110,784)	(110,784)	0	0	0
Cyfanswm Cyllid 2025/26 ***Total Funding 2025/26***	**(192,983)**	**(194,315)**	**(1,331)**	**(0.69)**	**(1,061)**
Cyfanswm yr alldro, yn cynnwys effaith y cyllido ***Total outturn, including impact of funding***	**0**	**(2,631)**	**(2,631)**	**1.36**	**(1,865)**

ATODIAD C

DADANSODDIAD O'R AMRYWIANT AR ALLDRO FESUL GWASANAETH A'R RHESWM

Gwasanaeth	Is wasanaeth	Amrywiant	Rheswm am yr Amrywiant									
		£'000	Newid yn y galw am Wasanaeth £'000	Amrywiant Staff / Asiantaethau £'000	Newidiadau i Gontractau / Pris £'000	Newid i Gyllid Grant £'000	Amrywiant Incwm £'000	Costau Adeiladu £'000	Ymgynghori £'000	Trosglwyddo I / (O) Cronfeydd Wrth Gefn £'000	Cyllideb Gor / (Tan) Ddarpariaeth £'000	Amrywiol £'000
Addysg Ganolog	Trafnidiaeth Ysgol	(38)	(38)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Prydau Ysgol	(333)	(103)	-	(122)	(62)	-	-	-	-	-	(46)
	Strategaeth ADY	203	-	-	(52)	-	(45)	-	-	300	-	-
	Eithriadau i'r ysgol	(33)	-	-	-	-	(35)	17	-	-	-	(15)
	Canolfan Iaith	21	-	16	-	-	-	-	-	-	-	5
	Darpariaeth Blynyddoedd Cynnar	(59)	-	(26)	-	-	-	(24)	-	-	-	(9)
	Clwb Gofal Plant	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Addysg Bellach	(6)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(6)
	Addysg Ganolog	(52)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(52)
	Lleoliadau Allsirol	(150)	-	(86)	-	-	(64)	-	-	-	-	-
	Millbank	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	GWE	(622)	-	-	-	(130)	(521)	-	-	-	-	29
	Arall	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36
	CYFANSWM	**(1,033)**	**(141)**	**(96)**	**(174)**	**(192)**	**(665)**	**(7)**	**-**	**300**	**-**	**(58)**
Diwylliant	Amgueddfeydd ac Orielau	73	-	5			21	(5)				52
	Llyfrgelloedd	(38)	-	(30)			15	(15)				(8)
	Archifau	(3)	-	2			(6)	5				(4)
	Arall	(2)	-	.								(2)
	CYFANSWM	**30**	**-**	**(23)**			**30**	**(15)**				**38**
Gwasanaethau Oedolion	Henoed - Preswyl	(753)	268	-	-	-	(1,021)	-	-	-	-	-
	Henoed – Nyrsio	(332)	36	-	-	-	(368)	-	-	-	-	-
	Henoed – Gofal Cartref	66	280	-	-	(278)	(136)	-	-	-	-	200
	Henoed - Arall	(137)	(26)	30	-	(122)	(19)	-	-	-	-	-

Gwasanaeth	Is wasanaeth	Amrywiant	Rheswm am yr Amrywiant									
		£'000	Newid yn y galw am Wasanaeth £'000	Amrywiant Staff / Asiantaethau £'000	Newidiadau i Gontractau / Pris £'000	Newid i Gyllid Grant £'000	Amrywiant Incwm £'000	Costau Adeiladu £'000	Ymgynghori £'000	Trosglwyddo I / (O) Cronfeydd Wrth Gefn £'000	Cyllideb Gor / (Tan) Ddarpariaeth £'000	Amrywiol £'000
Gwasanaeth Oedolion	Anabledd Corfforol - Preswyl	594	665	-	-	(23)	(48)	-	-	-	-	-
(parhad)	Anabledd Corfforol - Gofal Cartref	81	30	-	-	-	51	-	-	-	-	-
	Anabledd Corfforol - Arall	4	67	2	-	(65)	-	-	-	-	-	-
	Anabledd Dysgu – Preswyl	(240)	(179)	-	-	-	(61)	-	-	-	-	-
	Anabledd Dysgu - Gofal Cartref	144	133	-	-	-	11	-	-	-	-	-
	Anabledd Dysgu – Gofal Dydd	(50)	(56)	-	-	-	6	-	-	-	-	-
	Anabledd Dysgu – Llety â Chefnogaeth	274	122	-	-	-	152	-	-	-	-	-
	Anabledd Dysgu - Arall	(3)	47	26	-	(32)	(26)	-	-	(18)	-	-
	Iechyd Meddwl – Preswyl	(68)	(143)	-	-	-	75	-	-	-	-	-
	Iechyd Meddwl – Gofal Cartref	(16)	(16)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Iechyd Meddwl – Llety â Chefnogaeth	108	77	-	-	-	31	-	-	-	-	-
	Iechyd Meddwl - Arall	(216)	(48)	(107)	-	(36)	-	-	-	(25)	-	-
	Uned Ddarparu – Preswyl	130	7	(73)	-	(86)	282	-	-	-	-	-
	Uned Ddarparu - Gofal Cartref	(240)	(27)	(249)	-	(96)	132	-	-	-	-	-
	Uned Ddarparu Gofal Dydd	(145)	(34)	(114)	-	-	3	-	-	-	-	-
	Uned Ddarparu – Llety â Chefnogaeth	(7)	6	(17)	-	-	4	-	-	-	-	-
	Uned Ddarparu - Arall	(158)	(66)	(141)	-	(5)	(6)	-	-	60	-	-
	Gwasanaethau Chefnogaeth Rheolaeth	91	(46)	79	-	(166)	-	-	-	224	-	-
	CYFANSWM	**(873)**	**1,097**	**(564)**	**-**	**(909)**	**(938)**	**-**	**-**	**241**	**-**	**200**

Gwasanaeth	Is wasanaeth	Amrywiant	Rheswm am yr Amrywiant									
		£'000	Newid yn y galw am Wasanaeth £'000	Amrywiant Staff / Asiantaethau £'000	Newidiadau i Gontractau / Pris £'000	Newid i Gyllid Grant £'000	Amrywiant Incwm £'000	Costau Adeiladu £'000	Ymgynghori £'000	Trosglwyddo I / (O) Cronfeydd Wrth Gefn £'000	Cyllideb Gor / (Tan) Ddarpariaeth £'000	Amrywiol £'000
Gwasanaethau Plant	Plant sy'n Derbyn Gofal – Lleoliadau Allsirol	1,575	1,575	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Gofal Maeth	172	172	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Cartrefi Clyd	(245)	(350)	53	-	52	-	-	-	-	-	-
	Plant sy'n Derbyn Gofal Arall	124	115	-	-	-	-	-	-	9	-	-
	Cefnogaeth i Deuluoedd	79	79	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Plant ag Anableddau	(50)	102	(138)	-	-	(14)	-	-	-	-	-
	Comisiynu a Gwaith Cymdeithasol	(301)	46	(121)	-	(244)	-	-	-	18	-	-
	Gwasanaethau Ieuenctid	(1)	2	-	-	-	-	-	-	(3)	-	-
	Arall	(16)	182	(145)	-	(63)	-	-	-	6	-	4
	CYFANSWM	**1,337**	**1,923**	**(351)**	**-**	**(255)**	**(14)**	**-**	**-**	**30**	**-**	**4**
Tai	Gwasanaethau Tai	(156)	-	-	-	(146)	-	-	-	-	-	(10)
	Digartrefedd	158	(40)	-	-	-	198	-	-	-	-	-
	Canolfan J.E. O'Toole	(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2)
	CYFANSWM	**0**	**(40)**	**-**	**-**	**(146)**	**198**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(12)**
Priffyrdd	Cefnogaeth a Rheolaeth Priffyrdd	(28)	(9)	(19)	-	-	-	-	-	-	-	-
	Cludiant Cymunedol Môn	(73)	(73)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Meysydd Parcio a Rheolaeth Parcio	(131)	(29)	-	-	-	(102)	-	-	-	-	-
	Rheoli Datblygu	(103)	-	-	-	-	(103)	-	-	-	-	-
	Gwaith Stryd Preifat	(369)	111	-	-	-	(480)	-	-	-	-	-
	Cyllideb Gweithfeydd	639	639	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Priffyrdd	Cynnal a Chadw a Rheoli	75	101	(26)	-	-	-	-	-	-	-	-
(parhad)	Dylunio Cynnal a Chadw	(77)	-	-	-	-	(77)	-	-	-	-	-
	Cludiant Cyhoeddus	(108)	(56)	-	-	-	(52)	-	-	-	-	-
	Fflyd	(23)	(23)	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Gwasanaeth	Is wasanaeth	Amrywiant	Rheswm am yr Amrywiant									
		£'000	Newid yn y galw am Wasanaeth £'000	Amrywiant Staff / Asiantaethau £'000	Newidiadau i Gontractau / Pris £'000	Newid i Gyllid Grant £'000	Amrywiant Incwm £'000	Costau Adeiladu £'000	Ymgynghori £'000	Trosglwyddo I / (O) Cronfeydd Wrth Gefn £'000	Cyllideb Gor / (Tan) Ddarpariaeth £'000	Amrywiol £'000
Priffyrdd (parhad)	Arall	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
	CYFANSWM	**(188)**	**662**	**(45)**	**-**	**-**	**(814)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**10**
Eiddo	Rheolaeth a Staffio	(72)	-	(78)	-	-	(24)	20	-	-	-	10
	Glanhau	34	-	23	-	-	-	-	-	-	-	11
	Eiddo Masnachol	332	-	-	-	-	62	77	-	200	-	(7)
	Eiddo'r Cyngor	(183)	-	-	-	-	-	(430)	-	234	-	13
	Dylunio Pensaernïol	7	-	-	-	-	95	-	-	(83)	-	(5)
	CYFANSWM	**118**	**-**	**(55)**	**-**	**-**	**133**	**(333)**	**-**	**351**	**-**	**22**
Gwastraff	Casglu a Gwaredu Gwastraff	(9)	(9)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Cynhyrchu Trydan	(50)	-	-	-	-	(50)	-	-	-	-	-
	Ailgylchu	57					57	-	-	-	-	-
	Safleoedd Gwastraff	(31)	(31)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Gweinyddu a Rheoli	(8)		-	-	-	(8)	-	-	-	-	-
	CYFANSWM	**(41)**	**(40)**	**-**	**-**	**-**	**(1)**					
Datblygu Economaidd	Datblygu Economaidd	91	-	(19)	-	-	50	-	-	-	-	60
	Cyrchfan	(99)	-	(139)	-	-	(13)	4	-	-	-	49
	Hamdden	(145)	-	95	-	-	(222)	(129)	46	-	-	65
	CYFANSWM	**(153)**	**-**	**(63)**	**-**	**-**	**(185)**	**(125)**	**46**	**-**	**-**	**174**
Cynllunio	Gweinyddu Cynllunio	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Rheoli Cynllunio	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Rheoli Adeiladu	181	-	63	-	-	118	-	-	-	-	-
	Cadwraeth	(37)	-	(37)	-	-	-	-	-	-	-	-
	Cofrestru Tir	56										56
	CYFANSWM	**200**	**-**	**26**	**-**	**-**	**118**	**-**	**-**	**-**	**-**	**56**

Gwasanaeth	Is wasanaeth	Amrywiant	Rheswm am yr Amrywiant									
		£'000	Newid yn y galw am Wasanaeth £'000	Amrywiant Staff / Asiantaethau £'000	Newidiadau i Gontractau / Pris £'000	Newid i Gyllid Grant £'000	Amrywiant Incwm £'000	Costau Adeiladu £'000	Ymgynghori £'000	Trosglwyddo I / (O) Cronfeydd Wrth Gefn £'000	Cyllideb Gor / (Tan) Ddarpariaeth £'000	Amrywiol £'000
Gwarchod y Cyhoedd	Iechyd yr Amgylchedd	(24)		(12)	-	(13)	-	-	-	-	-	1
	Rheoli Cŵn / Pla	(15)	-	(8)	(12)	-	-	-	-	-	-	5
	Iechyd Anifeiliaid	(3)	-	-	-	-	(3)	-	-	-	-	-
	Safonau Masnach	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Cofrestryddion	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Trwyddedu	(63)	-	(13)	-	-	(42)	(8)	-	-	-	-
	Marchnadoedd	20	-	-	-	-	14	-	-	-	-	6
	Iechyd a Diogelwch	(4)	-	94)	-	-	-	-	-	-	-	
	Grant Claddu Plant	(8)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(8)
	CYFANSWM	**(96)**	**-**	**(37)**	**(12)**	**(13)**	**(30)**	**(8)**	**-**	**-**	**-**	**4**
Trawsnewid	Adnoddau Dynol	(15)	-	(19)	-	-	-	-	-	-	-	4
	Hyfforddiant	(51)	-	(3)	-	(1)	-	-	-	-	-	(47)
	TG	(479)	-	(273)	-	(81)	-	-	-	102	-	(227)
	Trawsnewid Corfforaethol	(28)	-	(1)	-	(14)	-	-	-	-	-	(13)
	Cyswllt Môn	(10)	-	(7)	-	-	-	-	-	(20)	-	17
	Cyfathrebu	(11)	-	(6)	-	-	-	-	-	-	-	(5)
	Partneriaeth Ynys Môn / Gwynedd	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
	CYFANSWM	**(584)**	**-**	**(309)**	**-**	**(96)**	**-**	**-**	**-**	**82**	**-**	**(261)**
Adnoddau	Archwilio a Risg	(34)	-	(73)	-	-	-	-	32	-	-	7
	Budd-daliadau a Refeniw	60	-	149	-	(73)	(5)	-	-	(103)	-	92
	Gwasanaethau Ariannol	15	-	21	-	-	(4)	-	-	-	-	(2)
	Caffael	(3)	-	(1)	-	-	-	-	-	(29)	-	27
	Rheoli	(35)	-	19	-	-	18	-	-	(27)	-	(45)
	CYFANSWM	**3**	**-**	**115**	**-**	**(73)**	**9**	**-**	**32**	**(159)**	**-**	**79**

Gwasanaeth	Is wasanaeth	Amrywiant	Rheswm am yr Amrywiant									
		£'000	Newid yn y galw am Wasanaeth £'000	Amrywiant Staff / Asiantaethau £'000	Newidiadau i Gontractau / Pris £'000	Newid i Gyllid Grant £'000	Amrywiant Incwm £'000	Costau Adeiladu £'000	Ymgynghori £'000	Trosglwyddo I / (O) Cronfeydd Wrth Gefn £'000	Cyllideb Gor / (Tan) Ddarpariaeth £'000	Amrywiol £'000
Busnes y Cyngor	Gwasanaethau Etholiadol	7	-	1	-	-	-	-	-	-	-	6
	Cynllunio Argyfwng	(6)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(6)
	Gwasanaethau Pwyllgor	(26)	-	(43)	-	-	-	-	-	-	20	(3)
	Cyfieithu	(2)	-	4	-	-	-	-	-	-	-	(6)
	Gwasanaethau Cyfreithiol	302	-	251	-	-	39	-	-	-	-	12
	CYFANSWM	**275**	**-**	**213**	**-**	**-**	**39**	**-**	**-**	**-**	**20**	**3**
Rheoli Corfforaethol	Rheoli Corfforaethol	(27)	-	(15)	-	(5)	-	-	-	-	-	(7)
	CYFANSWM	(27)	-	(15)	-	(5)	-	-	-	-	-	(7)
Corfforaethol a Democrataidd	Risg ac Yswiriant	(60)	-	-	-	-	-	-	-	-	(62)	2
	Cyfraniadau Pensiwn	(35)	-	(35)	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ffioedd Archwilio	138	-	-	(15)	-	-	-	-	-	-	153
	Ffioedd Banc	67	-	-	-	-	-	-	-	-	67	-
	Crwner a CLILC	(11)	(10)	-	-	-	-	-	-	-	-	(1)
	Ardoll Prentisiaeth	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Treuliau a Chefnogaeth Aelodau	(28)	-	-	-	(1)	-	-	-	-	-	(27)
	Gwariant Dinesig	(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2)
	Corfforaethol Arall	18	-	-	-	-	-	-	-	-	7	11
	CYFANSWM	**87**	**(10)**	**(35)**	**(15)**	**(1)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**12**	**136**
	Costau heb gyllideb	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	CYFANSWM GWASANAETH	**(945)**	**3,451**	**(1,239)**	**(201)**	**(1,690)**	**(2,120)**	**(488)**	**78**	**845**	**32**	**387**

ATODIAD CH

SEFYLLFA ALLDRO AR GYLLIDEBAU WRTH GEFN

	Cyllideb £	Trosglwyddiadau i Wasanaethau £	Trosglwyddiadau i Gronfeydd wrth Gefn Clustnodedig £	Sefyllfa Alldro £
Cyllidebau ar gyfer digwyddiadau annisgwyl cyffredinol	394,311	(284,064)	-	(110,247)
Cymorth Tai i Brynwyr Tro Cyntaf	1,000,000	(1,000,000)	-	-
Cyflog a Graddfeydd	300,000	(587,896)	-	287,896
Clustnodedig Arall	502,839	(329,567)	(150,000)	(23,272)
Chwyddiant Cyflogau	49,209	-	(49,209)	-
Grant Cyfraniadau Yswiriant Gwladol y Cyflogwr	(2,000,000)	2,000,000	-	-
Cynllun Hyfforddeion	340,000	(124,426)	(215,574)	-
Cyfanswm y Cyllidebau ar gyfer Digwyddiadau Annisgwyl	**586,359**	**(325,953)**	**(414,783)**	**154,377**

COSTAU STAFF ASIANTAETH EBRILL 2025 I MAWRTH 2026

Gwasanaeth	Swm £	Ffynhonnell y Cyllid (Cyllideb Craidd Penodol / Cyllideb Staffio Heb ei Ddefnyddio / Grant / Cyfraniad Allanol)	Parhaol / Dros Dro	Pwrpas
Economaidd ac Adfywio	80,299	Cyllideb Craidd	Dros Dro	Llenwi swydd wag
	77,095	Cyllideb Craidd		Ôl-groniad gwaith
	157,394			
Ysgolion	220,319	Cyllideb Craidd	Dros Dro	Athrawon llanw
	220,319			
Gwastraff	335,201	Cyllideb Craidd Penodol	Dros Dro	Tasgau Penodol ar y Safle
	55,048	Cyllideb Craidd Penodol / Cyfraniadau Allanol	Dros Dro	Tasgau Penodol ar y Safle
	390,248			
Busnes y Cyngor	458,688	Cyllideb staffio heb ei defnyddio a balansau cyffredinol y Cyngor	Dros Dro	Llenwi swyddi gwag
	458,668			
Gwasanaethau Oedolion	456,050	Cyllideb Craidd	Dros Dro	Llenwi swydd wag
	456,050			
Adnoddau	10,912	Cyllideb Craidd	Dros Dro	Cwblhau archwiliadau mewnol ar systemau ariannol
	87,844	Cyllideb Craidd	Dros Dro	Llenwi swydd wag
	44,179	Cyllideb Craidd	Dros Dro	Swyddog Cymhorthdal Dros Dro
	52,725	Cyllideb Craidd	Dros Dro	Uwch Asiant Adennill Refeniw Dros Dro
	34,635	Cyllideb Craidd	Dros Dro	Llenwi absenoldeb salwch Dros Dro
	30,952	Cyllideb Craidd	Dros Dro	Asiant Adennill Dros Dro
	261,246			
Cyfanswm	**1,943,945**			

ATODIAD DD

CRYNODEB O WARIANT AR YMGYNGHORWYR AR ALLDRO 2025/26

Crynodeb o Wariant ar Ymgynghorwyr fesul Gwasanaeth					
Gwasanaeth	**Chwarter 1 £**	**Chwarter 2 £**	**Chwarter 3 £**	**Chwarter 4 £**	**Cyfanswm 2025/26 £**
Addysg Ganolog	2,000	13,150	7,800	**23,172**	**46,122**
Diwylliant	0	0	0	**0**	**0**
Economaidd ac Adfywio	214,593	191,795	175,309	**500,702**	**1,082,399**
Eiddo	375	280	0	**3,750**	**4,405**
Priffyrdd	31,215	31,303	24,005	**135,748**	**222,271**
Ysgolion		4,600	0	**0**	**4,600**
Gwastraff	7,973	7,701	4,280	**36,943**	**56,897**
CRT	34	135	18,255	**13,199**	**31,623**
Tai	0	2,475	0	**-2,475**	**0**
Corfforaethol a Democrataidd	0	0	0	**3,200**	**3,200**
Gwasanaethau Oedolion	0	0	0	**0**	**0**
Gwasanaethau Plant	0	0	0	**0**	**0**
Corfforaethol	0	0	0	**0**	**0**
Trawsnewid	0	0	0	**0**	**0**
Busnes y Cyngor	0	0	0	**0**	**0**
Adnoddau	24,020	23,500	19,704	**0**	**67,224**
Cyfanswm	**280,210**	**274,939**	**249,353**	**714,239**	**1,518,741**
Cyllidwyd gan:					
Cyllideb Graidd	68,600	94,017	96,099	**294,190**	**552,906**
Grant	19,064	8,000	2,200	**73,116**	**102,380**
Cyfraniad Allanol	186,390	131,138	102,413	**308,294**	**728,235**
Cronfeydd Wrth Gefn / Darpariaethau	6,156	41,784	48,641	**38,639**	**135,220**
Cyfanswm	**280,210**	**274,939**	**249,353**	**714,239**	**1,518,741**

ATODIAD E

CRYNODEB O WARIANT Y GRONFA COST NEWID AR ALLDRO 2025/26

Gwasanaeth / *Service*	Disgrifiad / *Description*	Cyllideb / *Budget* £	Gwariant / *Expenditure* £	Cyllideb sy'n cael ei chario ymlaen i 2026/27/ *Budget Carried Forward to 2026/27* £	Diweddariad Prosiect / *Project Update*
Adnoddau *Resources*	**Gweithredu System Telesolutions i gysylltu gyda cwsmeriad y Gwasanaeth Refeniw a Budd-Daliadau /** *Implement Telesolutions system to contact customers of the Revenue and Benefits Service*	4,500	0	4,500	**Nid yw'r gwaith yma wedi dechrau, gwaith Citizen Access angen ei gwblhau yn gyntaf /** *This work has not yet started, work on Citizens Access needs to be completed first.*
Adnoddau *Resources*	**Cefnogaeth gan Ymgynghorwyr o'r Cwmni Meddalwedd i wneud defnydd llawn o modiwlau ad-ennill dyledion ac i weithredu'r modiwlau bilio blynyddol /** *Support from Software Company Consultants to make full use of the debt recovery modules and to implement the annual billing modules*	21,000	21,000	0	**Mae gwaith wedi ei gwblhau ar y modiwlau yma** / *Work has now been completed on these modules*
Adnoddau *Resources*	**Gweithredu modiwlau ychwanegol yn y System Casglu Incwm** / *Implement additional modules in the Income Collection System*	8,370	8,370	0	**Mae gwaith wedi ei gwblhau ar y modiwlau yma** / *Work has now been completed on these modules*

Gwasanaeth / ***Service***	**Disgrifiad /** ***Description***	**Cyllideb /** ***Budget***	**Gwariant /** ***Expenditure***	**Cyllideb sy’n cael ei chario ymlaen i 2026/27/** ***Budget Carried Forward to 2026/27***	**Diweddariad Prosiect /** ***Project Update***
Plant *Children*	**Defnyddio Microsoft Co-Pilot i gofnodi cyfarfodydd achosion yn y Gymraeg a'r Saesneg** / *Use Microsoft Co-Pilot to Minute Case Conference meetings in both Welsh and English*	32,640	27,195	5,445	**Tra oedd gwaith yn cael ei wneud ar ddatblygu'r achosion defnydd, mae'r rhagofynion technegol sydd eu hangen i ddefnyddio CoPilot yn effeithiol wedi'u cwblhau. Mae'r rhain yn cynnwys creu sianel Amlder Diweddariad “Office” newydd a'r ffurfwedd cysylltiedig, a grŵp i ddosrannu'r trwyddedau yn ddeinamig. Mae profion ar gywirdeb trawsgrifio a'i allu i wahaniaethu rhwng cynnwys Saesneg a Chymraeg wedi nodi problemau sylweddol gyda chywirdeb y trawsgrif, sy’n cwestiynu ei effeithiolrwydd ar gyfer tasgau trawsgrifio. Mae'r pryderon hyn wedi cael eu trosglwyddo i Dîm Cyfrif Cymraeg a Rheoli Cynnyrch Microsoft. Mae profion gan swyddogion wedi nodi bod y dechnoleg yn cyflawni ymchwil yn effeithiol, yn cyfuno canfyddiadau, ac yn creu drafftiau o ddogfennau. Mae tîm y prosiect yn adolygu'r canfyddiadau gyda golwg o argymell newid amcanion y prosiect a chanolbwyntio fwy ar lwyth gwaith gweinyddol ar draws amryw o wasanaethau /** *While work was being undertaken on developing the use-cases, the technical pre-requisites required to deploy CoPilot effectively have been completed. These include creating a new Office Update Frequency channel and the associated configuration and a group to dynamically assign the licenses. Testing of the transcription accuracy and its ability to discern English and Welsh content has identified significant issues with transcript accuracy putting its effectiveness into question for transcription tasks. These concerns have been relayed to Microsoft's Welsh Account and Product Management teams. Officer testing has identified the technology effectively undertakes research, compiles findings, and generates draft documents The project team are reviewing the findings with a view to recommending altering the project aims and re-focusing on administrative workloads across a variety of services.*

Gwasanaeth / *Service*	Disgrifiad / *Description*	Cyllideb / *Budget*	Gwariant / *Expenditure*	Cyllideb sy'n cael ei chario ymlaen i 2026/27/ *Budget Carried Forward to 2026/27*	Diweddariad Prosiect / *Project Update*
Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo *Highways, Waste and Property*	**Cynnal adolygiad o drefniadau trafnidiaeth ar draws y Cyngor** / *Undertake a review of the Council's transport arrangements across the whole Council*	40,000	37,357	2,643	**Mae'r ymgymghorwyr wedi cwblhau'r adroddiad. Bydd angen cytuno ar y ffordd ymlaen yn dilyn hynny** / *The consultants have completed their report. Following this, a way forward will need to be agreed.*
Hamdden Leisure	**Peiriannai "Chip a Pin" i'w ddefnyddio gan y Wardeiniaid Traeth** / *Chip and Pin Machines for use by Beach Wardens*	15,340	10,628	4,712	**Bydd yn dod yn fyw o Pasg 2026 a bydd gweddill y costau'n daladwy** / *Will become live from Easter 2026 and remainder of the costs will be payable*
Cyrchfan Destination	**System Dosbarthu Tanwydd Harbwr Amlwch** / *Fuel Dispensing System Amlwch Harbour*	8,000	5,929	2,017	**Y gwaith diweddaru wedi ei gwblhau. Disgwyl cadarnhâd bod y system yn cyrraedd gofynion** / *Upgrade work has been completed. Awaiting confirmation, the revised system meets the requirements*
Gwarchod y Cyhoedd Public Protection	**System Rheoli Achosion Gwarchod y Cyhoedd** / *Public Protection Case Management System*	150,000	0	150,000	**Nid yw'r gwaith yma wedi dechrau** / *This work has not yet started*
Tai Housing	**Modiwl Digartrefedd - System Orchard Tai** / *Homeless Module - Orchard Housing System*	37,950	0	37,950	**Nid yw'r gwaith yma wedi dechrau** / *This work has not yet started*
	CYFANSWM / TOTAL	**317,800**	**110,479**	**207,321**	